

TANULÁSI UTAK SEGÍTÉSE

I. KÖTET

Szerk. Tózsá-Rigóné Nagy Judit

**Magyar nyelv és irodalom tantárgy témaköreinek
differentiálási lehetőségei**

4. évfolyam

OLVASÁS

DR. PERJÉSZINÉ FARKAS KRISZTINA

A TANULÁSI UTAK SEGÍTÉSE I-IX. kötetek szerzői:
DR. PERJÉSZINÉ FARKAS KRISZTINA, NÉMETH RITA, KOVÁCS GIZELLA

Szerkesztette:
TÓZSA-RIGÓNÉ NAGY JUDIT

A kiadvány az EFOP 3.1.6-16-2017-00030 „A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Miskolci Tankerületi Központnál” című projekt keretében készült.

Szakmai lektor: Csuka Veronika gyógypedagógus, intézményegység-vezető, a Zuglói Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola és EGYMI intézményegység-vezetője

Szerkesztőségi tagok: Lőrincz Judit a projekt szakmai vezetője, Demeter Krisztina intézményvezető és Tózsza-Rigóné Nagy Judit a Miskolci Tankerületi Központ szakmai vezetője

© A szerzők, 2021

© Miskolci Tankerületi Központ, 2021

Minden jog fenntartva.

Miskolci Tankerületi Központ, Miskolc
www.kk.gov.hu/miskolc
miskolc@kk.gov.hu

A kiadásért felel dr. László István tankerületi igazgató

A fedélterv Zsámba László grafikai terveinek felhasználásával készült.
A nyomdai előkészítést a Studio Ilgrasso Kft. végezte.

ISBN 978-615-6179-14-2ö
ISBN 978-615-6179-18-0

EFOP-3.1.6-16-2017-00030
A köznevelés esélyteremtő
szerepének erősítése a
Miskolci Tankerületi Központnál

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZAKÉRTŐI AJÁNLÁS

Dr. Perjésiné Farkas Krisztina a Tanulási utak segítése című kiadvány I-V. kötetében maximálisan szem előtt tartotta a kiadói célokat. Az egységes koncepciónak megfelelően, három képességszintre dolgozta ki a tantervi témaköröket, segítve ezzel az integráló intézményekben tanító pedagógusok munkáját. Külön elismerést érdemel az a törekvése, hogy a gyermekek számára megkönnyítse az elvontabb tananyagrészek megértését és elsajátítását. A tananyagot jól átláthatóan tagolta kisebb egységekre, emellett nagy hangsúlyt helyezett a lényegkiemelésre.

Mindkét évfolyam anyagában felvonultatja a modern tanulástechnikai módszereket, amelyeket a későbbi tanulmányaik során is sikeresen alkalmazhatnak a diákok. A szerző napjaink infokommunikációs kihívásaihoz is alkalmazkodott, hiszen, ahol csak lehetett, kihasználva az internet adta lehetőségeket, hasznos linkeket mellékel a tananyaghoz. Ezáltal, a kognitív képességek mellett, a gyermekek digitális kompetenciájának fejlesztését is nagyban elősegíti.

A szerző sokéves gyógypedagógusi tapasztalatainak és az anyanyelvi központ logopédusi szemléletének, valamint a többségi pedagógusokkal történő folyamatos konzultációinak köszönhetően mind az öt kiadvány maradéktalanul megfelel a korszerű pedagógiai elvárásoknak, így az olvasó figyelmébe ajánlom.

Csuka Veronika
gyógypedagógus

Tartalomjegyzék

A KIADVÁNY BEMUTATÁSA	8
A DIFFERENCIÁLÁSRÓL RÖVIDEN.....	10
A TANKÖNYVI OLDALAK ADAPTÁLÁSÁNAK ELVEI.....	14
A három képességszint rövid bemutatása	16
TÉMAKÖR: MESÉK, TÖRTÉNETEK.....	19
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	19
TÉMAKÖR: MONDÁK, REGÉK	32
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	32
TÉMAKÖR: VERSEK.....	42
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	42
TÉMAKÖR: HELYEM A VILÁGBAN	53
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	53
TÉMAKÖR: ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK, MESTERSÉGEK	73
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	73
TÉMAKÖR: Növények, állatok, emberek.....	89
Javaslatok a feldolgozáshoz.....	89
LINKGYŰJTEMÉNY – GYAKOROLJ JÁTSZVA.....	103
FELHASZNÁLT IRODALOM	104

AZ OLVASÁSI KÉSZSÉG OPTIMÁLIS MŰKÖDÉSE A SIKERES TANULÁS ALAPJA – DIFFERENCIÁLNI KELL

Az óvodai ballagáson minden gyermek várja már, hogy iskolába járjon, s megtanuljon írni, olvasni. A tanév során azonban ez a lelkesedés rövid idő alatt jelentősen alábbhagy, s a kisdíákok körében egyre nagyobb különbségek mutatkoznak a tanulás eredményességében és tanulási motivációjukban egyaránt. Ennek a jelenségnek több tényező is állhat a hátterében, de az egyik legmeghatározóbb a gyermek érettsége. Nagy József (2004) kutatásai rávilágítanak a sikeres olvasástanítás két legalapvetőbb felételére is: a hibátlanul működő beszédhangok és a kritikus szókincs meglétére. Akik ezek hiányával indulnak iskolába, nem tudják elsajátítani az olvasás technikai alapjait, így aztán szilárd olvasástechnika nélkül az értő olvasás képességét sem várhatjuk el tőlük (Nagy, 2018).

Az állandó kudarcélmény, a sikertelenség, a szorongás aztán 3-4. évfolyamon kulminál, s ha figyelmes a pedagógus, jó esetben javasolja a szakértői vizsgálat kérését. A diagnózis elsősre ijesztő, de nagy előnye, hogy előírja az egyéni bánásmódot, és meghatározza azokat a sajátos szükségleteket, amelyekre tekintettel kell szervezni a gyermek tanítását, tanulási tevékenységét. Ez a feladat azonban még nagyon gyakran teljesíthetetlen a többségi pedagógusok számára. A differenciált óravezetés, a tanóra szakaszainak és feladatainak egyéni szükségletekhez igazodó tervezése nagyon időigényes, ráadásul sokrétű felkészültséget követel. Az iskolai oktatás azonban csak ezáltal lehet eredményes és esélykiegyenlítő, így a Miskolci Tankerületi Központ EFOP-3.1.6. projektjének tervezésekor e kihívást szem előtt tartva különleges feladatra vállalkoztunk.

Ismerve az alsó és felső tagozat közötti átmenetben tapasztalható további nehézségeket, és a differenciált óravezetés kapcsán gyakorta megfogalmazódó kihívásokat, olyan kiadványsorozatot terveztünk, amely a 4. és az 5. évfolyamon tanító pedagógusok számára a magyar, matematika és környezetismeret/természettudomány tantárgyak tanításához rendelkezésre bocsátja a főbb témakörök feldolgozása során alkalmazható, különböző nehézségű, differenciált tanórai ismeretközlő anyagokat és feladatlapokat egyaránt. A *Tanulási utak segítése* című kilenckötetes kiadványunk tehát segédeszköz, módszertani mintagyűjtemény és bizonyíték is egyben arra, hogy a differenciálás lehetséges, sajátos megközelítésmóddal egy tanórán akár négy szinten is folyhat az oktatás-tanulás, akár különösebb erőfeszítés nélküli is.

Hiánypótló segítséget nyújt tehát jelen kötet megírásával a Miskolci Éltes Mátyás Óvoda, Általános Iskola és EGYMI utazó gyógypedagógusa, Dr. Perjésiné Farkas Krisztina tanító-logopédus, aki sokrétű gyógypedagógusi tapasztalatát és módszertani ötletességét kamatoztatva elvégezte a differenciálást leginkább megnehezítő, időigényes előkészítő háttérmunkát: átdolgozta a különböző képességszintek szükségleteihez igazodva az egyes tanórák tantervi egységeit, így egyszerűen elérhetővé vált valamennyi tanító számára a gyógypedagógusi szakértelemmel kidolgozott, a differenciált tanításhoz szükséges, különböző nehézségi szintű tananyag.

A *Tanulási utak segítése* kiadványunk első kötete, a *Magyar nyelv és irodalom tantárgy témaköreinek differenciálási lehetőségei – 4. évfolyam* című könyv az olvasásórakon alkalmazható differenciált tananyagtartalmat tárja olvasói elé. Nagy előnye a kötetnek, hogy az elméleti háttérből kiindulva nemcsak a differenciálás lényegét láttatja, hanem a differenciálás eszközét is biztosítja a kollégák számára.

Az EFOP 3.1.6.-16-20017-00030 azonosító számú, *A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Miskolci Tankerületi Központnál* elnevezésű pályázat harmadik pillérében kiemelkedő feladatunknak tekintettük az integrált oktatásban részt vevő gyógypedagógusok és többségi pedagógusok szakmai megújítását. Számos továbbképzés, workshop és mentorációs tevékenység is szolgálta e célunk elérését, de a *Tanulási utak segítése* című kilenckötetes szakmai kiadványunk elkészítésével arra számítottunk, hogy e differenciáló sorozatot a pedagógiai gyakorlatot megújítva az egyik legnagyobb hatású projektterméknek és módszertani kezdeményezésnek tekinthetjük. Az implementáció tapasztalatait a továbbiakban nyomon követjük, meggyőződésünk, hogy az a projekt tölti be igazán funkcióját, melynek kezdeményezései a projektfinanszírozás utáni időszakban kiteljesednek, továbbélnek, sőt újabb projekteket generálnak.

A Miskolci Tankerületi Központ szakmai vezetése prioritásként kezeli az iskolai sikeresség megalapozását és az egyéni szükségletekhez igazodó, magas szintű oktatás feltételrendszerének megteremtését. A sajátos nevelési igényű és a hátrányokkal küzdő gyermekek tanulmányi eredményességének alapját a felkészült, differenciálásban jártas, elkötelezett pedagógusok szakszerű, lelkiismeretes munkájában látjuk. Különösen fontos, hogy a pedagógusok számára minél komplexebb segítséget nyújthassunk e nehéz pedagógiai kihívásban. Ezért is fordítunk kiemelt figyelmet az utazó gyógypedagógus hálózat munkájának, és több kezdeményezéssel is azon dolgozunk, hogy minél korábban találkozzanak diákjaink azzal a segítő szakértelemmel, amely a tanító tevékenységét kiegészítve iskolai sikerességüket megalapozhatja.

Az EFOP 3.1.6.-16-20017-00030 azonosító számú, *A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Miskolci Tankerületi Központnál* elnevezésű pályázat keretében elkészült szakmai kiadványaink sorában a leggyakorlatiasabb *Tanulási utak segítése* I. – IX. kötetek szabadon másolhatók. Bízunk abban, hogy országszerte örömmel használják majd a pedagógusok, így valóban hozzájárulunk a differenciált óravezetés elősegítésével a pedagógiai gyakorlat megváltoztatásához és az így oktatott sajátos nevelési igényű diákok iskolai sikerességéhez.

Tózsza-Rigóné Nagy Judit
Miskolci Tankerületi Központ
szakmai vezető

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnénk megköszönni **Dargainé Czeglédi Julianna** és **Horváthné Kovács Valéria** általános iskolai tanító pedagógusoknak a rendkívül értékes segítségüket, szakmai tanácsaikat. Javaslataik és iránymutatásaik nagyon hasznosak voltak számunkra.

Hálával tartozunk **Csuka Veronika** gyógypedagógusnak. Szakmai lektorként konstruktív útmutatással, támogatással nagyban segítette munkánkat.

Köszönet illeti **Nagy Judit** nyelvi lektort. Nyelvi és stilisztikai jellegű meglátásainak, ajánlásainak köszönhetően érte el kiadványunk a végleges formátumot.

A KIADVÁNY BEMUTATÁSA

A 4. és az 5. évfolyam számára készült kiadványsorozatunk a magyar nyelv és irodalom, a matematika, valamint a környezetismeret, illetve a természettudomány tantárgyak főbb tananyagrészeinek differenciált, átalakított változatát tartalmazza. Három képességszintre dolgoztunk ki adaptált tananyagokat és hozzájuk tartozó feladatokat:

- a) az átlagostól lassabban haladó,
- b) a csak néhány képességterületen elmaradó,
- c) és a minden képességterületen elmaradást mutató gyermekeknek.

Kiadványunk elsődleges célcsoportját az adott osztályfokon tanuló gyermekek képezik. A differenciált anyagok, feladatok nekik készültek – nyomtatható változatban. A másik célcsoportunk az érintett gyermekeket nevelő-oktató pedagógusok. Számukra módszertani útmutatót is készítettünk az egyes tantárgyak kiválasztott témaköreihez.

Fő célunk olyan, a gyermekek által használható anyagok készítése volt, melyekkel a tanítási órákon akár önállóan is tudnak dolgozni. Ugyanis az a tapasztalatunk, hogy a különféle tanulási korláttal küzdő gyermekek nehezen boldogulnak a tantárgyi követelményekkel és a tankönyvek, munkafüzetek feladataival. Nekik segítünk a tankönyvek szövegeinek és a munkafüzetek feladatainak a képességszintjüknek megfelelő differenciálási szempontok alapján történő átalakításával.

Munkánkhoz az új NAT és a hozzá tartozó Kerettantervek – Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára; Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára; Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam; Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam – követelményeit vesszük alapul. Munkánk során az Oktatási Hivatal által kiadott tankönyvekből dolgozunk. 5. évfolyamon a legújabb tankönyveket használjuk. Ahol több változata is elérhető a tankönyveknek, mint például a Természettudomány, vagy a Magyar nyelv és irodalom, ott mindegyik kiadást alapul vettük.

Az adaptált feladatlapok készítésénél a gyakorlatban dolgozó, az adott tantárgyat tanító pedagógusok véleményét is maximálisan figyelembe vettük.

Bízunk benne, hogy kiadványunkkal hozzájárulhatunk a nehezen tanuló, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek minél sikeresebb iskolai megfeleléséhez, tanulmányi előmenetelük támogatásához.

Jelen kiadvány a 4. évfolyamos Magyar nyelv és irodalom tantárgyon belül az olvasás tantárgy egyes témaköreinek adaptált változatát tartalmazza.

A DIFFERENCIÁLÁSRÓL RÖVIDEN

A sajátos nevelési igényű tanulók számára 1993 óta van törvényi lehetőség arra, hogy a többi gyermekkel, tanulóval együtt, integráltan vegyenek részt a közoktatás, köznevelés rendszerében. Csákvári és Süvegesné, (2007)¹ szerint, az inklúzió nem csupán a tipikus és atipikus fejlődésű gyermekek közös tanulását jelenti, hanem az adott iskolai közösségbe való teljes befogadását, optimális fejlesztését. Az inkluzív iskola fő jellemzője, hogy alkalmazkodni tud a gyermekek különböző nevelési-oktatási igényeihez; az iskola vezetése és a teljes tantestület is azonosul az integráció gondolatával. A gyermekek igényeihez való alkalmazkodáshoz szükséges különféle tárgyi és személyi feltételek, tanítási programok, specifikus tantervek biztosítottasága, valamint a tanítási-tanulási folyamatokban egyéni differenciálás alkalmazása. (Kőpatakiné, 2011)²

Az inkluzív intézményben dolgozó „pedagógus minden gyermekben a speciálisat, a rá jellemző egyedi sajátosságokat keresi, és látja meg. Természetesnek veszi, hogy a legtöbb gyermeknek valamikor, valamilyen témában tartósan vagy csak rövidebb ideig tanulási nehézségei támadnak, vagyis a tanulási nehézségeket a tanulási folyamat természetes velejárójaként kezeli, s nem feltétlenül a gyermekben keresi a hátráltató okokat. Az egyéniesített segítséget minden gyermeknek meg kell adni, illetve minden gyermeket képességei szerint kell terhelni.” (Csányi, 2000. 388. o.)³. Ezt a fajta egyéniesített segítséget elsősorban a differenciált tanulásszervezéssel tudjuk biztosítani.

A differenciálás egy olyan folyamat, „amelynek eredményeképpen a tanítást az egyes tanulók egyéni szükségleteihez igazítjuk.” (Papp, 2006. 14. o.)⁴ Egy osztálytermen belül a tanulók számos szempontból különbözhetnek egymástól: különbözhet az előzetes tudásuk, képességeik, érdeklődésük, késztetésük, motivációjuk, tanulási céljuk, tempójuk, pszichés állapotuk stb. (Gaál, 2000)⁵. A differenciálás különböző módjainak alkalmazására csak a tanulók egyéni sajátosságainak ismeretében kerülhet sor. (Gaál, 2000)⁶

A differenciált tanulásirányítás nem csupán arra alkalmas, hogy a tanulási korlátokat mutató tanulók eredeti tanulócsoportjukban fejlődhessenek, hanem arra is, hogy az osztályban esetlegesen felmerülő tanulási problémákat csökkentsük (Gaál, 2000)⁷, alkalmazkodjunk nem csupán a sajátos nevelési igényű gyermekek, hanem minden tanuló egyéni tanulási sajátosságához.

Érdemes figyelembe venni, hogy nem minden diáknak szükséges ugyanazt a feladatot ugyanolyan módon, vagy ugyanolyan szinten elvégeznie. Kiemelt jelentőségű ugyanakkor elismerni minden diák munkájának fontosságát, és értékes voltát. (Heacox, 2006)⁸

A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek tanítása során a szakértői véleményünkben szereplő, az illetékes szakértői bizottság személyre szólóan meghatározott differenciálási előírásait kell betartani.

A továbbiakban bemutatjuk a differenciálás különböző módjait, formáit, melyek figyelembe vételével nemcsak a szakértői diagnózissal rendelkező, hanem a tanulási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni sajátosságaihoz is jobban tudunk igazodni.

A differenciálás módjai

Differenciálás a segítségadásban: Egy tanulási korlátokkal küzdő tanulónak általában több segítségre van szüksége, mint az átlagosan fejlődő társainak. Segítséget jelenthet:

- a feladat megisméltése egyszerűbb nyelvi megfogalmazásban;
- a feladat kis lépésekre bontása, és a végrehajtás ellenőrzése minden lépés után
- példa bemutatása;
- analógiák alkalmazása;
- mintaadás. (Gaál, 2000)⁹

Differenciálhatunk a feladatok mennyisége terén is. Egy lassabb tempóban haladó, tanulási korlátokkal küzdő tanuló ugyanannyi idő alatt kevesebb információ feldolgozására, kevesebb feladat elvégzésére képes, mint társai (Gaál, 2000)¹⁰. Ezt figyelembe kell venni a tanítási órán, a házi feladatok meghatározásánál, vagy a számonkérésnél. Egy dolgozat megírásakor kérhetjük a tanulótól, hogy bizonyos feladatokat hagyjon ki. A legoptimálisabb az lenne, ha már eleve másik, kevesebb feladatot tartalmazó dolgozatot kapna, mint társai. A diszlexiás gyermekeknek, például, nagy segítséget jelenthet egy szövegértési felmérés során, ha rövidebb szöveget kell értelmezniük.

Differenciálhatunk a feladatok technikai kivitelezése alapján is. Például egy diszgráfiával küzdő gyermek számára az összekötést, egyeztetést, aláhúzást, színezést, karikázást stb. igénylő feladattípusok sokkal célravezetőbbek, mint a kifejtendő kérdések.

(Gaál, 2000)¹¹ Egyes tanulóknak komoly gondot okoz az írásbeli instrukciók, feladatok értelmezése, ezért az ő esetükben a szóbeli számonkérést kell előtérbe helyezni.

A feladatok összeállításánál **differenciálhatunk** a szerint is, hogy a gyermeknek **melyik intelligencia területe fejlettebb**. A Howard Gardner-féle intelligencia területek a következők: verbális, vizuális, matematikai-logikai, gyakorlati, zenei, testi-kinesztéziás, intraperszonális, interperszonális intelligencia. (Kereszty és Lányi, 2017)¹² Például egy mese feldolgozásakor a jó gyakorlati érzékkel rendelkező, tanulásban akadályozott gyermeket bevonhatjuk a történet eljátszásába. Ugyanakkor, egy diszlexiás gyermek, akinek viszont a matematikai-logikai intelligenciája erős, adhatunk olyan feladatot, hogy állítsa időrendi sorrendbe a mese eseményeit és magyarázza meg a főbb összefüggéseket. **Differenciálhatunk a feladatok megoldására szánt idő** szerint is. Az összetettebb feladatok megoldására, egy-egy vers, vagy szabály megtanulására biztosíthatunk több időt a lassabban haladó gyermekek számára.

A tanulók egyéni sajátosságaihoz a különféle módon megfogalmazott **utasításokkal** is tudunk alkalmazkodni (Gaál, 2000)¹³. Az olvasási zavarral küzdő, vagy tanulásban akadályozott tanulóknak, például, nagy segítséget jelenthet a feladatok egyszerűbb megfogalmazása.

Differenciálhatunk a tanulók között a **gondolkodási szintjük** szerint is. A differenciálás alapját **Benjamin S. Bloom gondolkodási szintjei is adhatják**, melyek a következők: a tudás, a megértés, az alkalmazás, az elemzés, az értékelés és a szintézis szintje (Kereszty és Lányi, 2017)¹⁴. A **tudás** a gondolkodás legkevésbé összetett fajtája, amikor a tanulók felidézik a megtanult ismereteket, a **megértés** szintjén már képesek megmagyarázni, összefoglalni, vagy leírni azokat. Az **alkalmazás** szintjén az előzetes ismeretek alapján születik egy alkotás, például plakát, szemléltető rajz, vagy képmontázs. Az **elemzés** szintjén a gyermekek a kritikus vizsgálat előtt részekre tudják bontani az ismeretanyagot, az **értékelés** szintjén kritériumok alapján meghatározzák annak értékét. A **szintézis** azt jelenti, hogy új, vagy más módon állítjuk össze a gondolati tartalmat. (Heacox, 2006)¹⁵

Differenciálás az eszközhasználat szintjén: A tanulási korlátokkal küzdő tanulók nagy részének szüksége lehet különféle segédeszközökre a tanulás folyamatában, vagy a számonkérésnél. Egy diszkalkuliás gyermeknek a matematika tantárgy tanulása során nem csupán az első két évfolyamon lehet szüksége számolólapokra, korongokra, hanem még a felső tagozatban is használhat segédeszközt, akár számológépet. Az írás terén

nehézséggel küzdő tanulóknak pedig a számítógép, vagy a tablet lehet hasznos segédeszköz.

Differenciálás a szociális keretek szintjén: A gyermekek egy része szívesen tanul egyedül, míg mások hatékonyabbak, ha párban vagy kiscsoportban tudnak tanulni (Gaál, 2000)¹⁶. A sajátos nevelési igényű tanulóknak különösen nagy segítség lehet, ha párban vagy kiscsoportban tanulhatnak. (Gaál, 2000)¹⁷ Egy társ jó ösztönzést jelenthet, hiszen a gyermekek gondolkodásmódja közelebb áll egymáshoz, mint a felnőtteké; ráadásul a páros, vagy kiscsoportos munka oldhatja a sajátos nevelési igényű gyermek esetleges elszigetelődését. (Gaál, 2000)¹⁸

Differenciálás a célok szintjén: Mivel a tanulási korlátokkal küzdő tanulók fejlődési tempója eltérő a társaiktól, ezért nehéz lenne azonos célokat kitűzni minden egyes tanuló számára. A sajátos nevelési igényű tanulók esetén érdemes mérlegelni, hogy mi az a szilárd és biztos tudás az adott tantárgyon, témakörön belül, amit el kell érniük, és amire építhetünk. (Gaál, 2000)¹⁹

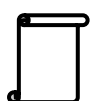
Differenciálás az értékelésben: Ha a tanulásszervezés során igyekszünk a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló sajátosságaihoz alkalmazkodni, érdemes lenne a tanulót önmagához mérni a fejlődésében. Ennek megjelenítésére az egyik legalkalmasabb formának a leíró szöveges értékelés tűnik (Gaál, 2000²⁰).

Azt, hogy egy tanulási nehézséggel küzdő gyermeknek, tanulónak milyen mértékben, mely tantárgyból vagy területeken van szüksége differenciálásra, csak az ő alapos ismeretében tudjuk megállapítani. Érdemes együttműködni a fejlesztést végző szakemberrel, és közösen meghatározni, hogy melyek a differenciált tanulás legoptimálisabb formái.

A közös gondolkodás és a korábban bemutatott differenciálási eljárások ismerete segítségünkre lesz olyan egyénre szabott tanulási tevékenységek megtervezésében, melyek során a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek mellett, minden olyan tanítványunk kiteljesedhet, akinek az iskolai előmenetele valamilyen oknál fogva elakadt. (Heacox, 2006)²¹

A TANKÖNYVI OLDALAK ADAPTÁLÁSÁNAK ELVEI

A kiadvány a 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozó – Kerettanterv az általános iskola 5 –8. évfolyama számára²², Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam – figyelembe vételével a 4. osztályos *Magyar nyelv és irodalom* tantárgyon belül a nyelvtan tantárgy meghatározott témaköreit dolgozza fel. Az egyes tankönyvi és munkafüzeti tananyagok differenciált használatához **három képességszintnek megfelelően**, jól megkülönböztethető szimbólumokkal jelzett összefoglalókat, és feladatsorokat készítettünk.

A tekerics szimbólum az átlagosnál lassabban haladó.

a toll szimbólum a néhány képességterületen elmaradást mutató.

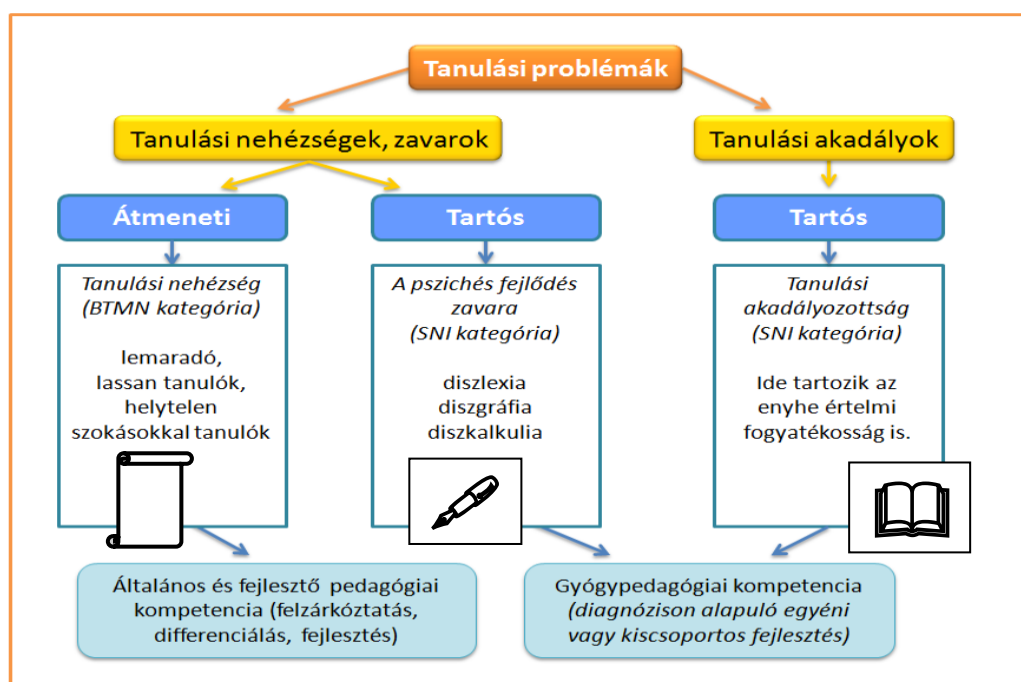
míg a könyv szimbólum a minden képességterületen elmaradó tanulók számára összeállított segédanyagot jelzi.

Mindhárom gyermekcsoportra jellemző a tanulási folyamat valamilyen szempontból átmeneti vagy tartós korlátozottsága. Az elakadások okai lehetnek egyéni belüliek, például, egy-egy képességterület lassabb ütemű érése. A külső okok közé sorolhatjuk a megváltozott körülményeket, mint a szülők válása, vagy egy költözés.

Az alábbi táblázat érzékletesen szemlélteti a három csoport közötti különbségeket és összefüggéseket.¹

---

¹ Fekete-Darmos Ivett, Radics Márta: Módszertani segédanyag diszlexiás gyermekek iskolai megsegítéséhez; Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, 6725 Szeged, Bécsi krt. 38.; 2018. 8.p. (Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 03.
<http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/01/Modszertani-segedanyag-diszlexias-gyermekek-iskolai-megsegitesehoz.pdf>

A tanulási problémák fajtái (Farkasné nyomán, 2006)

Ebben a kiadványban szándékosan nem az ismert három elnevezést használtuk, mert semmiképp sem szerettük volna a gyermekeket a szakirodalmi kategóriákba besorítani, hisz ezekhez először is Szakszolgálat által végzett vizsgálat és szakvélemény szükséges. A pedagógusok a saját osztályukban tudják, mely tanulók sorolhatók papír nélkül is valamelyik csoportba.

Utazó gyógypedagógusokként számos többségi intézmény magas színvonalú szakmai munkájába nyerünk betekintést. A következőkben a saját tapasztalataink, valamint a pedagógusokkal rendszeresen folytatott munkamegbeszélések alapján készítettünk rövid jellemzést a megsegítést igénylő gyermekekről.

A három képességszint rövid bemutatása

Az átlagosnál lassabban haladó gyermekek

Ők azok, akik bizonyos tantárgyakból nem tudnak eleget teljesíteni a követelményeket. Ennek hátterében általában egy-egy képességterület gyengébb működése állhat. Például gyenge figyelem, memória, beszédészlelés, szókincs eredményezhet nehézséget a helyesírás vagy a számolás készségszintű elsajátításában, melyet még sok esetben szövegértési gondok is súlyosbíthatnak.

Előfordulhat az is, hogy egy jól tanuló diák teljesítménye visszaesik. Ennek számos környezeti oka is lehet. Például, ha a család gyakori költözése, vagy visszatérő betegségek miatt a gyermek sokat hiányzik. Ilyenkor nehéz követni a tanítási folyamatot, és megfelelni az iskolai elvárásoknak. A sikertelenség a gyermek magatartásának romlását is okozhatja.

A néhány képességterületen elmaradást mutató gyermekek

Ezeknek a gyermekeknek az iskolai teljesítménye egy vagy több területen tartósan elmarad az életkoruk és az értelmi képességeik alapján elvárható szinttől. A tanulási korlátok egy-egy részterületen jelennek meg, jellemzően az olvasás, írás, számolás terén, valamint a beszédtanulás folyamatában mutatkozik meg a gyermekek eredménytelensége. Ahogy a táblázat is mutatja, erre a csoportra a pszichés fejlődés zavara jellemző, mely megnyilvánulhat a diszlexia (olvasási zavar), a diszgráfia (írás zavar), a diszortográfia (helyesírás zavar), vagy a diszkalkulia (számolási zavar) jellemző tüneteiben.

Az ő szintjükre kidolgozott feladatokat az olyan gyermekeknek is javasoljuk, akik a fent leírt diagnózisokkal nem rendelkeznek, de bizonyos képességeik lassabb ütemű fejlődése okán az iskolai feladatokban alul teljesítenek. Nehézséget tapasztalhatunk akár több részképességterület, a figyelem, a memória, a nyelvi készségek, a vizuális és auditív észlelés, a gondolkodás, vagy a munkatempó terén is.

A tanulási kudarcok gyakran eredményeznek gyenge motivációt és kihívó viselkedést.

A minden képességterületen elmaradást mutató gyermekek

Ennek a csoportnak a tanulmányi előmenetele jelentősen, tartósan és átfogóan korlátozott. Minden képességterületen lassabb ütemű fejlődést tapasztalhatunk náluk. A

kultúrtechnikák elsajátításában és a tantárgyi ismeretek megtanulásában is nehezen boldogulnak. Jellemző rájuk a kognitív, a szociális, a kommunikációs, vagy az orientációs képességek éretlensége, melyhez gyakran alulmotiváltság, és magatartási problémák is társulhatnak.

A gyógypedagógia fogalomrendszere szerint az ilyen gyermekek nagy többsége a „tanulásban akadályozottak” csoportjába tartozik.

A csoportok között nem tudunk merev határvonalat húzni. Azt, hogy egy gyermeknek melyik szintre kidolgozott feladatsort kínáljuk fel, függ az önmagához mért fejlődésétől, a pillanatnyi testi, lelki, figyelmi állapotától, és a motiváltsági szintjétől.

MÓDSZERTANI AJÁNLÁSUNK alapjai leegyszerűsítve, egy mondatban összefoglalva, amely elv követésével a többségi iskolákban tanító pedagógusok is tudnak differenciáló feladatlapokat készíteni:

- **az átlagostól lassabban haladó gyermekek számára:** a tananyag, és a feladatok mennyiségének csökkentése
- **a néhány képességterületen elmaradást mutató gyermekek számára:** a tananyag mennyiségének csökkentése, a feladatok elvégzéséhez a kellő segítség megadása
- **a minden képességterületen elmaradást mutató tanulók számára:** a tananyag, és a feladatok mennyiségének erős csökkentése, a szövegek egyszerűsítése.

Kiadványunkban az alább felsorolt témakörökhöz találunk a kedves kollégák 3 képességszintre kidolgozott, adaptált, differenciáló feladatlapokat:

- 1) Mesék, történetek
- 2) Mondák, regék
- 3) Versek
- 4) Helyem a világban
- 5) Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek
- 6) Növények, állatok, emberek

Munkánk során figyelembe vettük a 2020. évi Kerettantervet²³, és a jelenleg használatban lévő OFI Újgenerációs tankönyveket, munkafüzeteket²⁴ használtuk alapforrásként, az ismeretanyagokat, differenciált feladatlap-sort ezek felhasználásával állítottuk össze.

TÉMAKÖR: MESÉK, TÖRTÉNETEK

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallott szöveg megértésének fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez
- Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása
- Kulcsszavak azonosítása
- Főbb szerkezeti egységek elkülönítése
- Beszédfejlesztés
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Lényegkiemelő képesség fejlesztése
- Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás
- Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis...
- Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok

Fogalmak

mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Javaslatok a feldolgozáshoz

A témakörbe tartozó alkotások közül a Medvebocs királyfi mesét választottuk ki – elég hosszú,

Fontosnak tartjuk a műalkotások tanár általi bemutató felolvasását, ezzel segítve minden tanulónak a művek befogadását, történjen (válasszuk szét a műalkotással való megismerkedést a tanulók olvasásgyakorlásától) – ezzel is egy lépést teszünk azért, hogy olvasó felnőttekké neveljük diákjainkat.

A feladatok és a megtanulandó ismeretek fokozatonként csökkenek, és egyszerűsödnek. A minden képességterületen elmaradást mutató tanulók esetében a könnyebb szövegfeldolgozás érdekében különösen fontos, hogy a feldolgozandó szöveg kis egységekre legyen bontva, és azonnal következzen a hozzá tartozó feladat.

A mese szövegét szintenként rövidítettük, egyszerűsítettük, a mese megismerése után az adott tanulónak már csak a szintjüknek megfelelő szöveget kell elolvasniuk, feldolgozniuk.

Saját előadásunkkal még vonzóbbá, könnyebben érthetővé tehetjük a mesét. Amikor a gyerekeket is bevonjuk az olvasásba, alkalmazhatjuk a Heckelman-féle módszer elemeit²⁵. A diszlexiás gyermekeket segítő módszer lényege: a tanár egy nehezen olvasó diák mellé ül, onnan vezeti a folyamatot. A diák ráteszi a mutatóujját a tanár mutatóujjára, miközben együtt olvasnak. A pedagógus a kiolvasandó szavak alatt vezeti az ujját, halkán „előolvassa” a szöveget, addig, amíg a diák magabiztosabbá válik. A közösen olvasott szakasz végén a gyermek visszamondja a szöveget a tanárnak, és felel a szövegértést vizsgáló kérdésekre (Fisher és mtsai in: Juhász, 2018)

MEDVEBOCS KIRÁLYFI

1.

Olvasd el a Medvebocs királyfi mesét a tankönyvben!

Húzd alá az alábbi részletben a jellegzetes mesekezdő mondatot!

Medvebocs királyfi

Élt egyszer valahol, ott ahol a zergetollat boglyába rakják, élt egyszer egy szabó a három lányával. Egyik reggel a vásárba indult a szabó, és megkérdezte a lányait, kinek mit hozzon a vásárból.

Az egyik lány kötényt kért, a másik cifra papucsot, a legkisebbik azt mondta, hozzon az apja neki tearózsát.

A szabó meg is vette a vásárban a kötényt, meg a cifra papucsot; tearózsát azonban nem talált sehol, pedig elég nagy volt a vásár.

Gondolta, hogy hazafelé menet majd csak talál valami kertet, és kér a gazdától egy szál tearózsát; talán még pénzbe sem kerül, végtére is nem olyan nagy valami az az egy szál rózsa.

Próbálj meg hasonló mesekezdő mondatot kitalálni. Írd le!

2.

Kösd össze a szólást a jelentésével!

Előre iszik a medve bőrére.

Medvebőrön ülve iszik.

Medvebőrből iszik.

Annak örül, ami még nincs is meg.

3.

Mit jelentenek az alábbi szólások? Kösd össze a jelentésével!

Lássuk a medvét!

Medvét nézünk.

Térjünk a lényegre.

Menjünk állatkertbe.

Medvét fogott.

Elkapta a medvét.

Nem sikerül a terve.

Morog, mint a medve

Zsörtölődik, mérgeskedik.

Brummog.

4.

A mesére jellemző nevek, kifejezések szókérdőíreit látnod felsorolva.

Írd be a megfelelő helyre a szavakat és a mondatokat!

a szabó

vásár

Medvebocs királyfi

a legkisebb lány

a szabó háza

A királyfi medvévé változott.

a furcsa ház

Ha mézespusedlit eszik a medve, visszaváltozik királyfivá.

oroszlán

SZEREPLŐK

HELYSZÍN

A BONYODALOM

A BONYODALOM MEGOLDÁSA

5.

Különböző kifejezéseket látsz az alábbi szókártyákon.

Írd le a mesei kifejezéseket.

élt egyszer valahol

mentek az emberek az úton

nem addig az!

az old fel átkom alól

örültek az ajándéknak

erdei állatok

esztendő elteltével

tearózsa

bársonnyal bélelt hintó

helyrevaló legény

összes majom

örül az ajándéknak

6.

Keress mesebefejező mondatokat a mesében. Húzd alá!

Mikor Medvebocs királyfi a harmadik puszedlit is megette a lány kezéből, hát csak kiugrik az ágyból, bukfacezik egyet, s abban a pillantásban olyan helyrevaló legénnyé változott, hogy álmodni nem lehetett különbet! És mind az egész háza népe emberré vedlett abban a minutumban.

Már csak a lakodalom volt hátra. Az ifjú pár feje fölött egy óriási tearózsa virított; életemben sem láttam olyan szép rózsát! Az esküvőre három nagy erdőből meghívták az összes majmot, őzet, medvét, már kiket előtaláltak. Tizenkét róka később érkezett, addigra már túl voltunk a tyúklevesen. De azért nekik is jutott bőven a maradékból.

Berze Nagy János gyűjtése

26

Eddigi meseolvasás élményeidből emlékszel-e más mesebefejező mondatokra?

Írd le, ami eszedbe jut!

Olvassátok el a **Medvebocs királyfi** című mesét!

Élt egyszer valahol, ott ahol a zergetollat boglyába rakják, élt egyszer egy szabó a három lányával. Egyik reggel a vásárba indult a szabó, és megkérdezte a lányait, kinek mit hozzon a vásárból.

Az egyik lány kötényt kért, a másik cifra papucsot, a legkisebbik azt mondta, hozzon az apja neki tearózsát.

A szabó meg is vette a vásárban a kötényt, meg a cifra papucsot; tearózsát azonban nem talált sehol. Gondolta, hogy hazafelé menet majd csak talál valami kertet, és kér a gazdától egy szál tearózsát; talán még pénzbe sem kerül.

Ahogy ballagott hazafelé, már erősen alkonyodott, amikor egy furcsa ház elé ért. Vastrácsból volt a kerítése, a kert meg tele volt tearózsával. Csak éppen be kellett nyúlni a rácson. Benyúlt, leszakított egy szálát, s már húzta volna vissza a kezét, amikor hangot hallott:

– Várj csak szabó, nem addig az!

A szabónak inába szállt a bátorsága (*megijedt*), mert egy medvebocs állt előtte.

– Elviheted a tearózsát – folytatta a medvebocs –, de csak úgy, ha egy év múlva elhozod nekem azt, akinek a rózsát viszed! Mert csak az oldhat fel átkom alól, aki megszeret engem.

A szabó ijedtében végig sem gondolta miről van szó, csak rámondta: úgy lesz.

A lányok örültek az ajándéknak, kiváltképp a legkisebbik. Egész éjszaka a tearózsát szagolgatta.

Egy év elteltével olyan szép lett a lány, hogy a szabónak esze ágában sem volt már a medvebocsnak adott ígéret.

De ezt nem felejtette el a Medvebocs királyfi. Várt, s mivel a szabó nem jelentkezett, beült a bársonnyal bélelt hintóba, odahajtott a szabó háza elé, és bekopogott az ablakon:

– Én vagyok, én vagyok, Medvebocs királyfi! Eljöttem a lányodért, akinek hoztad a tearózsát.

Na, volt is ijedség: éjnek évadján ilyen látogatás! A lány sehogy se értette miről van szó; de az apja egyre mondta, hogy nem kell félni, jó dolga lesz, elvégre királyfihoz megy feleségül.

Ha akart, ha nem, mennie kellett. Vitte a lányt nagy boldogan Medvebocs királyfi. A medvével élő állatoktól nem félt a lány, mind olyan volt, mint a kezesbárány. Egyik reggel egy vadmacska azzal a hírrel jött, hogy Medvebocs királyfi nagyon beteg.

– Vagytok elegenden a palotában, ápoljátok! – felelte a lány.

– Mézespuszedlit akar enni! – nyávogta a vadmacska.

– Hát süssetek neki!

– De a te kezedből szeretné megenni, akkor meggyógyul!

– Etesse meg a tigris! Én nem érek rá!

Több állat is kérlelte, amit már nem állhatott a lány szó nélkül:

– Az én lelkemen ne száradjon, ott leszek mindjárt, addig vigyázzatok, oda ne égjen a puszedli!

Mikor Medvebocs királyfi a harmadik puszedlit is megette a lány kezéből, hát csak kiugrik az ágyból, bukfencezik egyet, s abban a pillantásban olyan helyrevaló legénnyé változott, hogy álmodni nem lehetett különben!

És mind az egész háza népe emberré vedlett abban a pillanatban.

Már csak a lakodalom volt hátra. Az ifjú pár feje fölött egy óriási tearózsa virított. Az esküvőre három nagy erdőből meghívták az összes majmot, őzet, medvét, akiket csak találtak.

1.

Húzd alá az alábbi részletben a jellegzetes mesekezdő mondatot.

Medvebocs királyfi

Élt egyszer valahol, ott ahol a zergetollat boglyába rakják, élt egyszer egy szabó a három lányával. Egyik reggel a vásárba indult a szabó, és megkérdezte a lányait, kinek mit hozzon a vásárból.

Az egyik lány kötényt kért, a másik cifra papucsot, a legkisebbik azt mondta, hozzon az apja neki tearózsát.

A szabó meg is vette a vásárban a kötényt, meg a cifra papucsot; tearózsát azonban nem talált sehol, pedig elég nagy volt a vásár. Gondolta, hogy hazafelé menet majd csak talál valami kertet, és kér a gazdától egy szál tearózsát; talán még pénzbe sem kerül, végtére is nem olyan nagy valami az az egy szál rózsa.

2.

Kösd össze a szólást a jelentésével!

Medvebőrön ülve iszik.

Előre iszik a medve bőrére.

Medvebőrből iszik.

Annak örül, ami még nincs is meg.

3.

Mit jelentenek az alábbi szólások? Kösd össze a jelentésével!

Lássuk a medvét!

Medvét nézünk.

Medvét fogott.

Térjünk a lényegre.

Menjünk állatkertbe.

Elkapta a medvét.

Nem sikerül a terve.

Morog, mint a medve

Zsörtölődik, mérgeskedik.

Brummog.

4.

A mesére jellemző nevek, kifejezések szókétyáit látod felsorolva.

Írd be a megfelelő helyre a szavakat és a mondatokat!

a ember

vásár

Medvebocs királyfi

a legkisebb

a szabó háza

A királyfi medvévé változott.

a furcsa ház

Ha mézespusedlit eszik a medve, visszaváltozik királyfivá.

SZEREPLŐK

HELYSZÍN

A BONYODALOM

A BONYODALOM MEGOLDÁSA

5.

Különböző kifejezéseket látsz az alábbi szókétyákon.

Színezd ki sárgára mesei kifejezések kátyáit.

élt egyszer valahol

mentek az emberek az úton

nem addig az!

az old fel átkom alól

örültek az ajándéknak

erdei állatok

esztendő elteltével

tearózsa

bársonnyal béelt hintó

helyrevaló legény

összes majom

örül az ajándéknak

6.

Keress mesebefejező mondatokat a mesében. Húzd alá!

Mikor Medvebocs királyfi a harmadik puszedlit is megette a lány kezéből, hát csak kiugrik az ágyból, bukfacezik egyet, s abban olyan helyrevaló legénnyé változott, hogy álmodni nem lehetett! És mind az egész háza népe emberré vedlett abban a pillanatban.

Már csak a lakodalom volt hátra. Az ifjú pár fejükre a szőlőszőlő virított; életemben sem láttam olyan szép rózsát. A három nagy erdőből meghívták az összes majmot, őzet, és a többi állatot. Ket előtaláltak. Tizenkét róka később érkezett, addigra már a tyúklevesen. De azért nekik is jutott bőven a maradékból.

Berze Nagy János gyűjtése

MEDVEBOCS KIRÁLYFI

Olvassátok el a *Medvebocs királyfi* című mesét!

Élt egyszer valahol, ott ahol a zergetollat boglyába rakják, élt egyszer egy szabó a három lányával.

Egyik reggel a vásárba ment a szabó, és megkérdezte a lányait, kinek mit hozzon. Jól bevásárolt, csak a legkisebbik lánynak nem tudott venni tearózsát, mert azt nem árultak a vásárban.

Hazafelé menet egy furcsa ház kerítésénél leszakított egy szál tearózsát.

Abban a házban egy medvebocs lakott, aki a virágért cserébe a szabó legkisebbik lányát kérte feleségül.

A szabó megígérte: úgy lesz.

Eltelt egy év, és a szabó nem teljesítette ígéretét.

A Medvebocs királyfi elment a lányért, és magával vitte.

A Medvebocs egyszer beteg lett.

Mézespuszedlit akart enni.

A lány süttött neki, és megetette.

És lám, csoda történt, a medve gyönyörű királyfivá változott!

Boldog volt mindenki.

A királyfi és a lány nagy lakodalmat csaptak.

1.

Húzd alá az alábbi mondatok közül a jellegzetes mesekezdő mondatot.

A szegény ember elment vadászni.

Élt egyszer valahol, ott ahol a zergetollat boglyába rakják, élt egyszer egy szabó a három lányával.

2.

Kösd össze a szólást a jelentésével!

Medvebőrön ülve iszik.

Előre iszik a medve bőrére.

Medvebőrből iszik.

Annak örül, ami még nincs is meg.

3.

A mesére jellemző kifejezések szókérttyáit látod felsorolva.

Kösd össze a megfelelő kifejezéssel a szavakat.

a szabó

A királyfi medvévé változott.

vásár

a legkisebb

SZEREPLŐK

a szabó háza

BONYODALOM

HELYSZÍN

Medvebocs királyfi

Ha mézespusedlit eszik a
medve, visszaváltozik királyfivá.

A BONYODALOM MEGOLDÁSA

4.

Különböző kifejezéseket látsz az alábbi szókétyákon.

Színezd ki sárgára mesei kifejezések kártyáit.

élt egyszer valahol

mentek az emberek az úton

nem addig az!

az old fel átkom alól

örültek az ajándéknak

erdei állatok

5.

Húzd alá az alábbi mondatok közül a leggyakoribb
mesebefejező mondatot.

A lány megetette a medvebocsot.

A királyfi és a lány nagy lakodalmat csaptak.

TÉMAKÖR: MONDÁK, REGÉK

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése
- Kronologikus gondolkodás fejlesztése
- Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
- Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése
- Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás
- Mondák-regék valós és mesei elemei
- Híres történelmi személyek és események

Fogalmak

monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Javaslatok a feldolgozáshoz

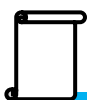
Móra Ferenc A hunok hazát keresnek című mondáját választottuk ebben a témakörben. A feldolgozás során igyekeztünk bemutatni a történelmi kort, és a műfajra jellemző sajátosságokat.

Mivel nem túl hosszú a monda, ezért csak a harmadik szintű, a minden képességterületen elmaradó tanulók számára rövidítettük és egyszerűsítettük a szöveget.

Sok igényes rajzfilm készült a fontosabb eseményekről, és elődeink életmódjáról. Annak érdekében, hogy a gyermekek még teljesebb képet kaphassanak erről a korról, tekintsük meg együtt:

MAGYAROK ŐSTÖRTÉNETE RAJZFILM 3/4. HUNOK

https://www.youtube.com/watch?v=sqE_QuOYT_k

Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek

Olvasd el, vagy hallgasd meg tanítód felolvasásában a tankönyv 35. oldalán kezdődő mondat.

1.

**Miért kerestek a hunok hazát?
Írd le az igaz választ!**

kíváncsiak voltak

olyan sokan voltak, hogy nem fértek el egymástól

szerettek vándorolni

Keress **A hunok** című szövegben olyan állításokat, amelyek Móra Ferenc írásában is megjelennek! Húzd alá!

A hunok

A hun ázsiai eredetű nép, akikhez az idők során több meghódított népcsoport is csatlakozott. **Harcosaik kitűnő lovasok voltak.**

Európában először Kr. u. 370 körül bukkantak fel. A Kaszpi-tengertől északra fekvő **füves pusztákról indultak útnak**. A hunok először az állataikkal együtt vonuló népekkel találkoztak, akiket, bár félelmetes harcosok voltak, mégis elsöpörtek. Az egész világ akkor figyelt fel a hunokra, amikor **meghódították a keleti gót király nagy birodalmát**.

2.

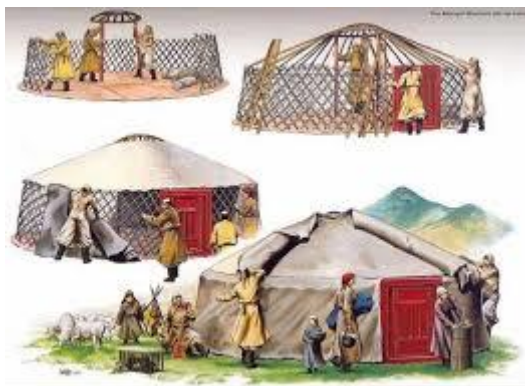
Mit jelent az alábbi szólás? Színezd zöldre a helyes válasz szókárttyáját

Szedi a sátorfáját.

összeszedi a sátorrudakat

távozik valahonnan, ahol hosszabb-
rövidebb ideig tartózkodott

fákat gyűjt

3.

Ki mondta? Kösd össze!

„Ez az én folyóm.”

római császár

„...keressünk közösen más hazát!”

magyar halász

„Legalább egy néppel több lesz, aki engem szolgál.”

hunok vezérei

4.

Keresd ki a szövegből, hogyan fejezi ki a monda, hogy **nagyon sokan voltak a hunok és a magyarok!** Húzd alá a szövegben!

(ez a történet alaphelyzete, ezért a szöveg elején található)

5.

Magyarázd meg Attila üzenetét!

„Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal.
Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.”

Rakd helyes sorrendbe a szavakat, és írd le a mondatot!

A megtámadja a császár hadinépét. seregével

6.

Mi volt a hunok szentnek tartott madara?

Színezd ki a helyes választ!

sas

sólyom

turul

Mi volt a szerepe az úton?

Színezd ki a helyes választ!

repült

mutatta az utat

fészkel

Turul – emlékmű

Szikszó határában

*Ha lesz rá lehetőség,
egyszer nézd meg*

7.

Ezt a **népmondát** Móra Ferenc jegyezte le az utókor számára. Húzd alá, ami jellemző rá az alábbi meghatározások közül!

Színhagyomány útján terjedt.

Keverednek benne a valóságos és a csodás elemek.

Témája lehet:

- egy történelmi esemény elbeszélése
- egy uralkodó tetteinek megörökítése
- egy nép eredetének magyarázata
- egy természeti jelenség kialakulásának meséje

Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek

Olvasd el, vagy hallgasd meg tanítód felolvasásában a tankönyv 35. oldalán kezdődő mondat.

1.

**Miért kerestek a hunok hazát?
Színezd be sárgára az igaz választ!**

kíváncsiak voltak

olyan sokan voltak, hogy nem fértek el egymástól

szerettek vándorolni

2.

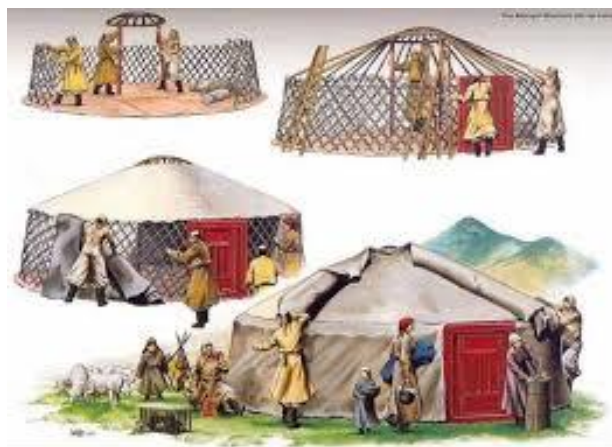
Mit jelent az alábbi szólás? Színezd zöldre a helyes válasz szókártyáját

Szedi a sátorfáját.

összeszedi a sátorrudakat

távozik valahonnan, ahol hosszabb-
rövidebb ideig tartózkodott

fákat gyűjt

3.

Ki mondta? Kösd össze!

„Ez az én folyóm.”

a római császár

„...keressünk közösen más hazát!”

egy magyar halász

„Legalább egy néppel több lesz, aki engem szolgál.”

a hunok vezérei

4.

„Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal.
Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.”

Mit jelent Attila király üzenete?

Másold le a mondatot!

A hadseregével megtámadja a császár hadinépét.

5.

Mi volt a hunok szentnek tartott madara?

Színezd ki a helyes választ!

sólyom

turul

Mi volt a szerepe az úton?

Színezd ki a helyes választ!

mutatta az utat

fészkel

Turul – emlékmű

Szikszó határában

*Ha lesz rá lehetőség,
egyszer nézd meg*

6.

Ezt a **népmondát** Móra Ferenc jegyezte le az utókor számára. Húzd alá, ami jellemző rá az alábbi meghatározások közül!

Színhagyomány útján terjedt.

Keverednek benne a valóságos és a csodás elemek.

Témája lehet:

- egy történelmi esemény elbeszélése
- egy uralkodó tetteinek megörökítése
- egy nép eredetének magyarázata
- egy természeti jelenség kialakulásának meséje

Móra Ferenc: **A hunok hazát keresnek**

Nagyon régen Szittyaországban éltek Hunor és Magyar nevű vezérek utódjai.

Idővel olyan sokan lettek, hogy alig fértek el egymástól.

Egyszer aztán azt mondták a hunok vezérei:

– Kicsi már Szittyaország két ilyen nagy népnek.

Mi most fölszedjük sátrainkat, elbúcsúzunk, és új hazát keresünk.

Volt a hunoknak egy szent madaruk, a turulmadár.

Az repült előttük, az utat mutatva.

Sok országot bejártak, sok népet legyőztek a hunok, míg elértek a Duna mellé, a mai Magyarországra.

Itt a római nép volt az úr. Nem is ijedt meg a római császár, mikor meghallotta, hogy jönnek a hunok.

– Legalább egy néppel több lesz, aki engem szolgál – mondta beképzeltén.

És azt üzenté a hunok királyának, hogy aranyban fizesse neki az adót.

A hunok királya pedig azt üzenté vissza:

– Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal. Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.

S amit ígért, úgy is lett. Nagy csatában győzött a hun sereg.

A véres csaták után megdobbantotta a hunok királya lábával a földet:

– Ez a föld pedig most már az én fajtámé marad a világ végezetéig!

Ezt a hun királyt, aki népének új hazát szerzett a Duna–Tisza mentén, Attilának hívták.

1.

**Miért kerestek a hunok hazát?
Színezd be sárgára az igaz választ!**

kíváncsiak voltak

olyan sokan voltak, hogy nem fértek el egymástól

szerettek vándorolni

2.

Mit jelent az alábbi szólás? Színezd zöldre a helyes válasz szókarttyáját

Szedi a sátorfáját.

összeszedi a sátorrudakat

távozik valahonnan, ahol hosszabb-
rövidebb ideig tartózkodott

fákat gyűjt

3.

„Én az adót nem arannyal fizetem, hanem vassal.
Küldeni se küldöm, hanem magam viszem.”

Attila király üzenete ezt jelenti:

A hadseregével megtámadja a császár hadinépét.

Másold le!

4.

Mi volt a hunok szentnek tartott madara?
Színezd ki a helyes választ!

sólyom

turul

5.

Mi volt a szerepe az úton?
Színezd ki a helyes választ!

mutatta az utat

fészkel

Turul – emlékmű
Szikszó határában

*Ha lesz rá lehetőséged,
egyszer nézd meg*

6.

Ezt a **népmondát** Móra Ferenc jegyezte le az utókor számára. Húzd alá,
ami jellemző rá az alábbi meghatározások közül!

Színhagyomány útján terjedt.

Keverednek benne a valóságos és a csodás elemek.

Témája lehet:

- egy történelmi esemény elbeszélése
- egy uralkodó tetteinek megörökítése
- egy nép eredetének magyarázata
- egy természeti jelenség kialakulásának meséje

TÉMAKÖR: VERSEK

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Érzelmi fejlesztés
- Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése
- Ritmusérzék fejlesztése
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
  - Belső képalkotás
  - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
  - Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel
  - Ritmus, rím, refrén
  - Magánhangzók, mássalhangzók
  - Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

Fogalmak

vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Javaslatok a feldolgozáshoz

A versek közül József Attila: Mama című versét dolgoztuk fel.

Bár nincs olyan Anyák napi ünnepség, ahol nem hangzana el ez a vers, azonban ennek ellenére nem könnyű vers – semmiképp sem gyerekvers.

Saját előadásunkban is mutassuk be a verset tanítványainknak, hogy érzelmileg megnyíljanak, és őszintén mondják el gondolataikat erről a szomorú emlékképről.

Megmutathatjuk a verset Latinovits Zoltán előadásában, mert az ő hanghordozása, kifejezésmódja hitelesen érzékelteti a gyermeki dühöt, melyet férfi korában újra átél a költő:

https://www.youtube.com/watch?v=fFwIAH_pvys

Egy másik verzióban eredeti fényképeket láthatunk a költőről:

<https://www.youtube.com/watch?v=V48WgNYovGY>

A minden képességterületen elmaradást mutató gyermekek számára egyszerűbb, mai nyelvezettel is leírtuk a verset, hogy könnyebben átéljék a költő nehéz gyermeki sorsát.

Mama

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő –
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

József Attila

1934. október

1.

Miért megy fel a mama a padlásra?

Miért nem szidta meg a mama akaratosságáért a kisiút?

2.

**Olvasd el újra az utolsó versszakot!
Mit értett meg felnőtt fejjel a költő?**

József Attila írja magáról:

„**1905-ben születtem**, Budapesten, görögkeleti vallású vagyok. **Apám** – néhai József Áron – **három esztendő**s koromban **kivándorolt**, engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz.

Itt éltem hétéves koromig, már ekkor dolgoztam, mint általában a falusi szegénygyerekek – disznópásztorkodtam. Hét esztendő s koromban anyám – néhai Pócze Borbála – visszahozott Budapestre s beiratott az elemi iskola II. osztályába. Anyám **mosással és takarítással tartott el**

bennünket, engem és két nővéremet.

Kilencéves koromban kitört a világháború, egyre rosszabbul ment a sorunk. Kivettem a részemet az üzletek előtt való álldogálásokból – volt úgy, hogy este kilenc órakor odaálltam az élelmiszerüzem előtt várakozó sorba és reggel fél nyolckor, mikor már sorra kerültem volna, jelentették ki az orrom előtt, hogy nincs több zsír. Úgy segítettem anyámnak, ahogyan tudtam. **Vizet árultam a Világ moziban. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam** a jobb sorsban élő gyerekeknek. **Kosarakat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban** stb. 1918 nyarán Abbáziában üdültem a Károly király-féle gyermeknyaraltatási akció jóvoltából.

Anyám már betegeskedett, méhdaganata támadt s ekkor én magam jelentkeztem a Gyermekvédő Ligánál – így rövid időre, Monorra kerültem. Visszatérvén Budapestre újságot árultam, bélyegekkal, majd kék, fehér és postapénzzel kereskedtem, mint egy kis bankár. A román megszállás alatt kenyeresfiú voltam az Emke kávéházban. Közben – öt elemi elvégzése után – polgári iskolába jártam.

1919 karácsonyán meghalt anyám.”

1.

Miért nevelte egyedül a költőt az édesanyja? Írd ide:

2.

Hogyan tartotta el a költőt és testvéreit az édesanyjuk? Írd ide:

3.

Mi mindennel segített édesanyjának József Attila? Írd ide:

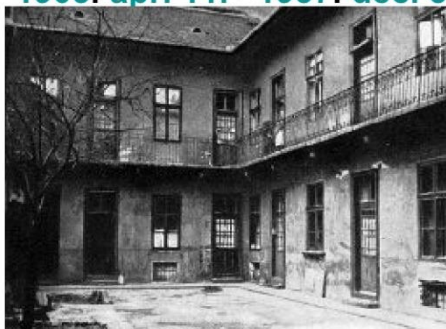
4.

Számold ki, hány éves volt a költő, amikor meghalt az édesanyja!

(A fenti szöveg legelején és a legvégén találsz meg az évszámokat, melyek segítségével ki tudod számolni.)

Írd a számot a négyzetbe!

**József Attila szülőháza
a Ferencvárosban, Gát u. 3.
1905. ápr. 11. –1937. dec. 3.**

Mama

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő –
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

József Attila

1934. október

1.

Miért megy fel a mama a padlásra? Rajzolj zöld pontot a jó válasz kártyájába:

szalonnáért

pakolni

a mosott ruhát kitergetni

Miért nem szidta meg a mama akaratosságáért a kisfiút?

Rajzolj zöld pontot a jó válasz kártyájába:

mert nem törődött a gyermekével

mert nem vette észre, mit csinál a gyermeke

mert nem haragudott a gyermekére, nem ő tehetett arról, hogy ennyit kell dolgoznia

2.

Olvasd el újra az utolsó versszakot! Mit értett meg felnőtt fejjel a költő?

Karikázd be, hogy az állítás igaz, vagy hamis!

Azt, hogy az anyukája nagyon szerette őt. I H

Rájött, hogy az anyukája tényleg nem törődött vele. I H

Megértette, hogy a gyermekiért dolgozott nagyon sokat az anyukája I H

József Attila írja magáról:

„1905-ben születtem, Budapesten, görögkeleti vallású vagyok. **Apám** – néhai József Áron – **három esztendő**s koromban **kivándorolt**, engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz.

Itt éltem hétéves koromig, már ekkor dolgoztam, mint általában a falusi szegénygyerekek – disznópásztorkodtam. Hét esztendős koromban anyám – néhai Pöcze Borbála – visszahozott Budapestre s beiratott az elemi iskola II. osztályába. Anyám **mosással és takarítással tartott el**

bennünket, engem és két nővéremet.

Kilencéves koromban kitört a világháború, egyre rosszabbul ment a sorunk. Kivettem a részemet az üzletek előtt való álldogálásokból – volt úgy, hogy este kilenc órakor odaálltam az élelmiszerüzem előtt várakozó sorba és reggel fél nyolckor, mikor már sorra kerültem volna, jelentették ki az orrom előtt, hogy nincs több zsír. Úgy segítettem anyámnak, ahogyan tudtam. **Vizet árultam a Világ moziban. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam** a jobb sorsban élő gyerekeknek. **Kosarakat, csomagokat hordtam a vásárcsarnokban** stb. 1918 nyarán Abbáziában üdültem a Károly király-féle gyermeknyaraltatási akció jóvoltából.

Anyám már betegeskedett, méhdaganata támadt s ekkor én magam jelentkeztem a Gyermekvédő Ligánál – így rövid időre Monorra kerültem. Visszatérvén Budapestre újságot árultam, bélyegekkal, majd kék, fehér és postapénzzel kereskedtem, mint egy kis bankár. A román megszállás alatt kenyeresfiú voltam az Emke kávéházban. Közben – öt elemi elvégzése után – polgári iskolába jártam.

1919 karácsonyán meghalt anyám.”

1.

Kösd össze a kérdést az igaz válasszal!

Miért nevelte egyedül a költőt az édesanyja?

mert elváltak a szülők

mert kivándorolt külföldre az édesapja

2.

Hogyan tartotta el a költőt és testvéreit az édesanyjuk? Mely munkák jelentettek bevételt a családnak?

Rakd helyes sorrendbe a betűket és írd le a szót!

3.

Mi mindennel segített édesanyjának József Attila? Miket árult?

Soranként elrejtettünk szavakat, színezd át azokat, amelyek igazak:

á	é	á	v	i	z	e	t	á	á	é	á
é	á	é	é	c	s	o	k	i	t	é	á
é	é	t	o	j	á	s	t	é	é	á	é
p	a	p	í	r	f	o	r	g	ó	t	é
é	v	i	r	á	g	o	t	á	é	é	á

Mama

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő –
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

József Attila

1934. október

Mama

Egy hete az anyukámra
gondolok.
Emlékszem, mikor gyerek
voltam,
sokat mosott, teregetett.
Haragudtam rá, mert
nem volt ideje velem
játszani.
Felnőttként már tudom,
hogy értem dolgozott,
és nagyon szeretett.

1.

Miért megy fel a mama a padlásra? Rajzolj zöld pontot a jó válasz kártyájába:

szalonnáért

pakolni

a kimosott ruhát kitergetni

Miért nem szidta meg a mama akaratosságáért a kisiút?

Rajzolj zöld pontot a jó válasz kártyájába:

mert nem törődött a gyermekével

mert nem haragudott a gyermekére, nem ő tehetett arról, hogy ennyit kell dolgoznia

2.

Mit értett meg felnőtt fejjel a költő?

Karikázd be, hogy az állítás igaz, vagy hamis!

Azt, hogy az anyukája nagyon szerette őt. I H

Rájött, hogy az anyukája nem szerette. I H

József Attila írja magáról:

1905-ben születtem, Budapesten. Apám három esztendőskoromban kivándorolt külföldre.

Anyám **mosással és takarítással tartott el bennünket**, engem és két nővéremet.

Kilencéves koromban kitört a világháború, egyre rosszabbul ment a sorunk. Úgy segítettem anyámnak, ahogyan tudtam. **Vízet árultam a Világ moziban. Színes papírforgókat csináltam és árusítottam** a gazdag gyerekeknek. **Kosarakat, csomagokat hordtam a**

vásárcsarnokban. Anyám már betegeskedett, **1919 karácsonyán meghalt anyám.**

1.

Kösd össze a kérdést az igaz válasszal!

Miért nevelte egyedül a költőt az édesanyja?

mert elváltak a szülők

mert kivándorolt külföldre az édesapja

2.

Hogyan tartotta el a költőt és testvéreit az édesanyjuk? Mely munkák jelentettek bevételt a családnak?

Írd le a szavakat!

3.

Mi mindennel segített édesanyjának József Attila?
Mit árult?

Soranként elrejtettünk szavakat, színezd át azokat, amelyek igazak:

á	é	á	v	i	z	e	t	á	á	é	á
é	á	é	é	c	s	o	k	i	t	é	á
é	é	t	o	j	á	s	t	é	é	á	é
p	a	p	í	r	f	o	r	g	ó	t	é
é	v	i	r	á	g	o	t	á	é	é	á

4.

Édesanyád milyen házimunkákat szokott végezni?

Rajzolj zöld pontot arra a tevékenységre, amelyet rendszeresen végez!

Te milyen házimunkákban szoktál segíteni?

Karikázd be!

TÉMAKÖR: HELYEM A VILÁGBAN

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szótagoló olvasás
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Élő és élettelen környezet
- Kulturális értékek megismerése és tisztelete
- Természeti értékek tisztelete
- Környezettudatosság
- Együttműködés, közösségformálás
- Önismeret, társismeret
- Kulturált véleménynyilvánítás
- Mások véleményének elfogadása
- Fenntartható fejlődés

Fogalmak

világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

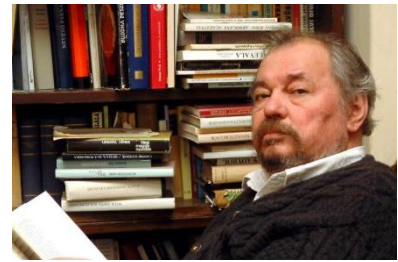
Javaslatok a feldolgozáshoz

A következő részben Csukás István Keménykalap és krumpliorr című regényét dolgozzuk fel a tankönyvi részletek alapján. Időtálló és reméljük, sokáig időszerű történetről van szó, hiszen a cirkusz a mai gyerekeket is vonzza.

Javasoljuk a teljes film, de legalább néhány kiemelt részlet megtekintését:

[https://videa.hu/videok/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9g2sh13\\$qW4HGSIE](https://videa.hu/videok/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9g2sh13$qW4HGSIE)

A részletek osztályszintű, közös olvasása esetén javasoljuk a Heckelman-féle módszer elemeit, melyet a második fejezetben, a mesefeldolgozásnál részletesen leírtunk.

Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről

Talán kezdjük úgy e kurta mesét, hogy ballag az utcán egy nagy bajuszú, rozmárbajuszú, harcsabajuszú, lelógó varjúsárnybajuszú férfi. Lassú medveléptekkel ballag. Vagyis súlyosan, de egy kissé lomhán is.

Nem tudni, hova ballag, ő se igen tudja, de ez most nem érdekes. Már estefelé jár az idő, furcsa árnyékok nyújtózkodnak az utcán, s a nagy bajuszú, rozmárbajuszú, harcsabajuszú, lelógó varjúsárnybajuszú férfi dűnnyög az árnyékoknak. Ezt dűnnyögi: „Te árnyék, te ott nagyon hasonlítasz valamire! Vagy valakire! Még nem tudom, hogy mire vagy kire, de mindjárt kitalálom.

Mert író lennék, vagy mi a csuda? Ki is találtam, hogy kire hasonlítasz! Énrám hasonlítasz, Lázár Ervinre! De hát úgy nem hívhatlak, úgy engem hívnak. Elnevezlek hát Tejbajszánnak! Vagy Szegény Dzsoninak! Vagy inkább Berzsián szeretnél lenni? Nem, nem, legyél csak Tejbajszán, olyan tatáros képű alak vagy! És legközelebb megírlak az egyik könyvemben!”

Egyik zseni meseíró ír a másik zseniális meseíróról.

A legfontosabb külső jegyének, a bajuszának részletes leírása után, bepillantunk a meseíró alkotói folyamatba. Csukás István szerint Lázár Ervinnek úton-útfélen, a leghétköznapibb tevékenységek közben is, bármiről eszébe jut egy szereplő, és megszületik a fejében egy lebilincselő történet.

Végül megemlíti néhány híres meseszereplőt.

FELADATOD

Kutass az interneten, hogy az említett szereplők kik? Kösd össze!

Tejbajszán

költő

Szegény Dzsoni

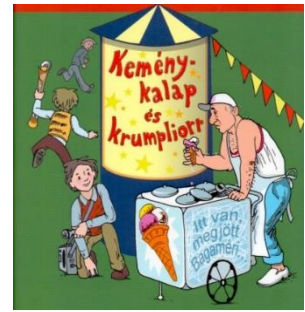
mongol herceg

Berzsián

vándorlegény

Csukás István: KEMÉNYKALAP ÉS KRUMLIORR

Szereplők:

gyerekek	felnőttek
Kisrece	Bagaméri, az elátkozott fagylaltos
Süle	Lópici Gáspár, plakátragasztó, az „utca hírmondója”
Marci	Leopoldi, egykori bohóc
Karcsi	állatkert igazgatója
Jóska	teknőstolvaj
Péter (a neve ellenére kislány)	parkőr

A regény alapján film is készült, nézd meg, ha van rá lehetőség!

[https://videa.hu/video/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-cukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13\\$QW4HGSIE](https://videa.hu/video/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-cukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13$QW4HGSIE)

Miről szól a regény?

A történet az 1970-es években játszódik.

A „Vadliba” őrs általános iskolai fiúk csapata. Egyik társuk, Péter (aki neve ellenére lány) megbetegedett. A csapat az ő szórakoztatására kitalálja a Hörömpö cirkuszt, ahol Péter lesz az igazgató, kis

Rece Rozmaring, a bohóc, a többieknek is kiosztják a szerepeket. Úgy tervezik, lesznek vadállatok, zsonglőr, gumiember, légtornász, fakír.

A regényből megtudhatod, hogyan sikerült sok kaland árán megszervezniük a cirkuszi előadást.

Kell egy tigris!

A regény 20 fejezetből áll. A 4. „Kell egy tigris” című fejezetből megtudjátok, hogyan próbáltak a gyerekek tigrist szerezni az előadáshoz.

Olvassátok el közösen! 😊

FELADATAID

1.

Válaszolj a kérdésekre az 1. rész alapján! (tankönyv 148 – 150. oldal)

a) Kinek az ötlete volt, hogy kell egy tigris?

(a tanítás után találkoznak a téren, és a beszélgetés ezzel kezdődik)

-----

b) Marci miért éppen macskát javasolt tigris helyett?

(az 1. rész utolsó harmadában van erről szó)

-----

c) Hogyan akarták a macskát tigriissé alakítani?

-----

d) Ki mit hoz a macska átfestéséhez?

Süle: .....

Jóska: .....

Karcsi: .....

Marci: .....

2.

Válaszolj a kérdésekre 2. rész alapján! (tankönyv 151 – 154. oldal)

a) Ki milyen szerepet vállalt a cirkuszban?

(a 151. oldalon a [...] jel után találsz, amikor bemutatkoznak Petinek)

NÉV	CIRKUSZI SZEREP	MŰVÉSZNÉV
Péter		Hörömpő
kis Rece	bohóc	
		Rex
Jóska		Boa és Constrictor
	levegő ördögei	
	éhezőművész és hindu csodafakír	

b) Számozással állítsd időrendbe a macska festésének lépéseit!

(a 152. oldal közepén keresd, az elsőt és az utolsót beszámoltuk)

- ☐ Jóska egy tányérban áztatta, keverte a festéket.
- ☒ **1** Süle egy nagy aktatáskát tartott a hóna alatt.
- ☐ Próbaképpen egy csíkot húzott.
- ☒ **7** A macska boldogan dorombolt.
- ☐ Jóska a zsebéből szedte elő a festéket és az ecsetet.
- ☐ Süle még egy utolsó kísérletet tett.
- ☐ Nagy szakértelemmel húzogatta a csíkokat.

3.

Válaszolj a kérdésre a 3. rész alapján! (tankönyv 154 – 155. oldal)

Miért maradt Péternél a macska?

(megtalálod a 155. oldal tetején)

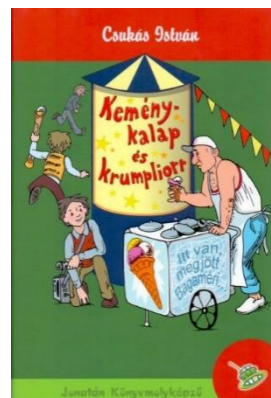

Csukás István: KEMÉNYKALAP ÉS KRUMLIORR

Szereplők:

gyerekek	felnőttek
Kisrece	Bagaméri, az elátkozott fagyaltos
Süle	Lópici Gáspár, plakátragasztó, az „utca hírmondója”
Marci	Leopoldi, egykori bohóc
Karcsi	állatkert igazgatója
Jóska	teknőstolvaj
Péter (a neve ellenére kislány)	parkőr

A regény alapján film is készült, nézd meg, ha van rá lehetőség!

[https://videa.hu/videoek/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13\\$QW4HGSIE](https://videa.hu/videoek/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13$QW4HGSIE)

Miről szól a regény?

A történet az 1970-es években játszódik.

A „Vadliba” őrsként általános iskolai fiúk csapata. Egyik társuk, Péter (aki neve ellenére lány) megbetegedett. A csapat az ő szórakoztatására kitalálja a Hörömpö cirkuszt, ahol Péter lesz az igazgató, kis

Rece Rozmaring, a bohóc, a többieknek is kiosztják a szerepeket. Úgy tervezik, lesznek vadállatok, zsonglőr, gumiember, légtornász, fakír.

A regényből megtudják, hogyan sikerült sok kaland árán megszervezniük a cirkuszi előadást.

Kell egy tigris!

A regény 20 fejezetből áll. A 4. „Kell egy tigris” című fejezetből megtudjátok, hogyan próbáltak a gyerekek tigrist szerezni az előadáshoz.

Olvassátok el közösen! 😊

1.

Becsöngetés után minden vadliba egy-egy cédulát talált a padján: Tanítás után megbeszélés a téren. Hörömpő cirkuszigazgató nevében Rozmaring, a bohóc. Elolvasás után elégetendő!

Eloolvasták az üzenetet, és nagy zavarba hozta őket az utolsó mondat. Miért égessék el a cédulát, és főleg hogyan? Végre aztán Jóska elégetés helyett hosszú csíkokra tépte a cédulát, példáját követte Karcsi és Marci, Süle pedig lassan, kényelmesen besatírozta az egészet.

A téren a vadlibák lekuporodtak a padra, és várták, hogy a kis Rece előterjessze az üzenetet Hörömpő nevében.

A kis Rece megállt a pad előtt, és nem teketóriázott sokat, rögtön a dolgok közepébe vágott.

– Kell egy tigris! – mondta komoly arccal.

A vadlibák egy pillanatig meghökkenve néztek rá. Aztán Süle nyerítve felnevetett.

– Jó! – mondta. – Nagyon jó! Kicsi, nagy? Fehér, fekete? Vad, félvad, vagy olyan, amelyik a tenyeredből eszik? Csak válassz nyugodtan, úgyse tudunk szerezni!

Jóska is hitetlenkedve rázta a fejét, és kék nagyanyószemével szelíden nézett a kis Recére.

– Ez nem lesz könnyű – mondta. – Illetve azt hiszem, hogy ez nem fog menni.

Karcsi szaporán bólogatott, hogy teljesen egyetért az előtte felszólalókkal, Marci se nem rázta a fejét, se nem szólt, elgondolkozva nézett egy ifjú gesztenyefára, majd megszólalt

– Ne búsulj, Rece, meglesz a tigris!

A vadlibák álmélkodva hallgatták a párbeszédet. Süle tért először magához.

– Ne mondd! Hol van?

Marci türelmesen válaszolt:

– Csinálunk egyet!

– Papirosból?

Marci ünnepélyes hangon mondta:

– Átveszem a tigrisakció irányítását! Kérlek, gondolkozzatok, ha nem esik nehezetekre! Milyen állat a tigris?

– Vérengző! – mondta Süle suttogva, mint egy sokat tapasztalt, híres vadász.

Megborzongott, rángatta a vállait.

– Nem úgy értem – folytatta Marci türelmesen. – Milyen fajta?

– Macskafajta! – vágta rá Karcsi.

– Helyes! Na? Nem dereng valami? Macskafajta! Ebből elveszem a fajtát, marad a macska! Vagyis szerzünk egy macskát, és befestjük! Tigriscsíkokat festünk rá!

Marci diadalmasan nézett az álmélkodó vadlibákra.

– Süle, nektek van, ugye, egy gyönyörű angóramacskátok?

Süle gyorsan válaszolt:

– Nekünk van, de az nem jó!

– Miért?

– Mert engem megnyúznak, ha befestitek!

Jóska a tigrisügy mellé állt, korholva mondta Sülének:

– Ne légy már ilyen nehézkes! Majd lemossuk utána. Ne rontsd el ezt a remek ötletet! Most jut eszembe: nekünk van otthon festékünk! Kimaradt egy csomó a festésből. Én azt felajánlom.

– Helyes! – mondta Marci. – Kiosztom a feladatokat. Süle hozza a macskát, Jóska hozza a festéket, Karcsi hoz egy liter tejet, én meg hozok egy hősugárzót, hogy jobban száradjon. Hol találkozunk?

– Péternél, ebéd után – mondta a kis Rece. – Vagyis Hörömpőnél.

FELADATAID

a) Kinek az ötlete volt, hogy kell egy tigris?

(a tanítás után találkoznak a téren, és a beszélgetés ezzel kezdődik)

-----

b) Marci miért éppen macskát javasolt tigris helyett?

(az 1. rész utolsó harmadában van erről szó)

-----

c) Hogyan akarták a macskát tigrissé alakítani?

-----

d) Kinek mit hoz a macska átfestéséhez?

Süle: .....

Jóska: .....

Karcsi: .....

Marci: .....

a) Ki milyen szerepet vállalt a cirkuszban?

(segítség: a 151. oldalon a [...] jel után találod, amikor bemutatkoznak Petinek)

NÉV	CIRKUSZI SZEREP	MŰVÉSZNÉV
Péter		Hörömpő
kis Rece	bohóc	
		Rex
Jóska		Boa és Constrictor
	levegő ördögei	
	éhezőművész és hindu csodafakír	

b) Számozással állítsd időrendbe a macska festésének lépéseit!

(a 152. oldal közepén keresd, az elsőt és az utolsót beszámoztuk)

- ☐ Jóska egy tányérban áztatta, keverte a festéket.
- ☒ **1** Süle egy nagy aktatáskát tartott a hóna alatt.
- ☐ Próbaképpen egy csíkot húzott.
- ☒ **7** A macska boldogan dorombolt.
- ☐ Jóska a zsebéből szedte elő a festéket és az ecsetet.
- ☐ Süle még egy utolsó kísérletet tett.
- ☐ Nagy szakértelemmel húzogatta a csíkokat.

Miért maradt Péternél a macska?

(megtalálod a 155. oldal tetején)

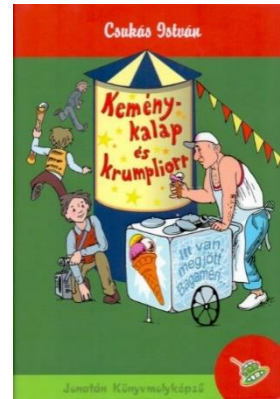

Csukás István: KEMÉNYKALAP ÉS KRUMLIORR

Szereplők:

gyerekek	felnőttek
Kisrece	Bagaméri, az elátkozott fagyaltos
Süle	Lópici Gáspár, plakátragasztó, az „utca hírmondója”
Marci	Leopoldi, egykori bohóc
Karcsi	állatkert igazgatója
Jóska	teknőstolvaj
Péter (a neve ellenére kislány)	parkőr

A regény alapján film is készült, nézd meg, ha van rá lehetőség!

[https://videa.hu/videoek/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13\\$QW4HGSIE](https://videa.hu/videoek/humpeszter-szilveszter/film-animacio/kemenykalap-es-krumpliorr-csukas-istvan-klasszikus-P9q2sh13$QW4HGSIE)

Miről szól a regény?

A történet az 1970-es években játszódik.

A „Vadliba” őrς általános iskolai fiúk csapata. Egyik társuk, Péter (aki neve ellenére lány) megbetegedett. A csapat az ő szórakoztatására kitalálja a Hörömpő cirkuszt, ahol Péter lesz az igazgató, kis

Rece Rozmaring, a bohóc, a többieknek is kiosztják a szerepeket. Úgy tervezik, lesznek vadállatok, zsonglőr, gumiember, légtornász, fakír.

A regényből megtudjátok, hogyan sikerült sok kaland árán megszervezniük a cirkuszi előadást.

Kell egy tigris!

A regény 20 fejezetből áll. A 4. „Kell egy tigris” című fejezetből megtudjátok, hogyan próbáltak a gyerekek tigrist szerezni az előadáshoz.

Olvassátok el közösen! 😊

1.

A vadliba órs tagjai a játszótéren találkoztak délután.

A kis Rece megállt a pad előtt, és azt mondta:

– Kell egy tigris!

– Ez nem lesz könnyű – mondta Jóska. – Vagyis, ez nem fog sikerülni.

Karcsi szaporán bólogatott, hogy teljesen egyetért az előtte felszólalókkal.

Marci elgondolkozva nézett egy ifjú gesztenyefára, majd megszólalt:

– Ne búsulj, Rece, meglesz a tigris! Gondolkozzatok! Milyen állat a tigris?

– Vérengző! – mondta Süle suttogva.

– Macskafajta! – vágta rá Karcsi.

– Helyes! Na? Nem dereng valami? Macskafajta! Ebből elveszem a fajtát, marad a macska! Vagyis szerzünk egy macskát, és befestjük!

– Helyes! – mondta Marci. – Kiosztom a feladatokat. Süle hozza a macskát, Jóska hozza a festéket, Karcsi hoz egy liter tejet, én meg hozok egy hősugárzót, hogy jobban száradjon. Hol találkozunk?

– Péternél, ebéd után – mondta a kis Rece. – Vagyis Hörömpőnél.

FELADATAID

a) Kösd a kérdéshez a megfelelő választ!

Kinek az ötlete volt,
hogym kell egy tigris?

macskafajta,
hasonlít rá

Marci miért éppen
macskát javasolt tigris
helyett?

Rece

Hogyan akarták a
macskát tigrissé
alakítani?

befestik csíkosra

b) Ki mit hoz a macska átfestéséhez?

Színezd egyformára a válaszokat, segítségül elkezdtük...

MARCI

1 l tejet

JÓSKA

macskát

hőszugárzót

SÜLE

festéket

KARCSI

Péter megörült, mikor meglátta a kis Recét. Felült az ágyban.

– Szia! – mondta. – De jó, hogy jössz! Mi újság a cirkuszban?

– Alakul! – A kis Rece mosolygott. – Nemsokára hozzák a tigrist!

– Milyen tigrist?

– Egy valódi kölyöktigrist!

– Valódit?

– Hát egy kicsit még igazítani kell rajta. De majd festünk rá csíkokat, és valódi lesz. Jobb lesz a valódinál!

Végre feltűntek a vadlibák. Süle egy nagy aktatáskát tartott a hóna alatt, az aktatáskában volt a macska.

A kis Rece fütttyentett, és kinyitotta a kaput. – Gyertek, mutatkozzatok be!

Sorban bementek a szobába. Elöl ment **Marci**, finoman biccentett a fejével. –

Rex, a zsonglőr.

Karcsi széttárta a kezét, mintha meg akarná áldani a szobát. – **Jim és Joe**, a levegő ördögei.

Jóska vonaglott egyet, mint a kígyó. – **Boa és Constrictor**, a gumiember és a kígyónő.

Süle letette a táskát, és mélyen hajlongott. – **Negyedik Emmánuel**, éhezőművész és hindu csodafakír.

A **kis Rece** az ágyhoz állt, s komoly hangon mondta: – Én pedig bemutatom nektek **Hörömpőt**, a Hörömpő cirkusz, világszám igazgatóját. Kérek egy rövid éljenzést!

– Éljen! – zúgták a vadlibák.

Ezután a gyerekek barna csíkosra festették a macskát. Közben tejjel etették, hogy nyugodt maradjon. Bekapcsolták a hőszugárzót, hogy minél hamarabb megszáradjon. A macska boldogan dorombolt a melegben, majd elaludt.

– Csináljunk egy próbát! – javasolta a kis Rece. – Ébresztő! – S meglökte a macskát.

A macska felriadt, és egy szempillantás alatt felmászott a szekrény tetejére.

– Ez egy gyáva tigris! – mondta megvetően Karcsi.

Péter a védelmére kelt: – Még idomítani kell!

Süle hívogatta a csíkosra festett tigrisutánczát: – Cic, cic, cicuskám! Lemosunk szépen, és nem lesz semmi baj! Csak gyere le!

Nagy nehezen elkapták.

– Mossuk le! – mondta könnyörögve Süle. – Látjátok, nem akar tigris lenni...

FELADATOD

Ki milyen szerepet vállalt a cirkuszban?

Töltsd ki a táblázatot a szókártyák segítségével!

Marci

igazgató

Jim és Joe

Karcsi

zsonglőr

Negyedik
Emmánuel

Süle

gumiember és
kígyónő

NÉV	CIRKUSZI SZEREP	MŰVÉSZNÉV
Péter		Hörömpő
		Rex
Jóska		Boa és Constrictor
	levegő ördögei	
	éhezőművész és hindu csodafakír	

3.

A macskát beállították a lavórbá, mosták, szappanozták, Süle fogta, Jóska dörzsölte.

De a macskáról nem jött le a festék.

Jóska leöblítette a macskáról a

szappanhabot, és szelíden Sülére nézett.

– Így nem vihetem haza! – keseredett el

Süle. Összeroppanva nézte a macskát.

– Most mit csináljunk? Engem megnyúznak otthon!

– Hagyd itt nálam! – mondta Péter az ágyból. – Megvárjuk, míg lekopik róla a festék.

– De mit mondjak otthon? – Süle a kétségbeesés szobra volt.

– Mondd azt, hogy elcsavargott! Annál nagyobb lesz az öröm, ha megkerül – tanácsolta barátian a kis Rece.

Végül nem bírták tovább, kivitték a fáskamrába, rácsukták az ajtót.

– És mindennap adj neki tejet! – kiáltott be Süle Péternek.

Süle az ajtón keresztül elbúcsúzott a macskától.

– Rám ne haragudj! – suttogta befelé a fáskamrába.

FELADATOD

Miért maradt Péternél a macska?

A választ elrejtettük a betűhálóba, másold le a vonalra.

N	e	m		t	u	d	t	á	k
l	e	m	o	s	n	i.			
S	ü	l	e		f	é	l	t,	
h	o	gy		k	i	k	a	p	
o	t	t	h	o	n.				

TÉMAKÖR: ÜNNEPKÖRÖK, HAGYOMÁNYOK, MESTERSÉGEK

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink
- Magyar hagyományok tisztelete
- Az ünnepek jellemzői, körforgásuk
- Lakóhely hagyományainak megismerése
- Szólások, szóláshasonlatok, közmondások
- Találós kérdések
- Régi magyar mesterségek
- Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos

Fogalmak

családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Javaslatok a feldolgozáshoz

Régi hagyomány minden iskolában, hogy a nemzeti, és az egyházi ünnepekről megemlékezést tartanak intézményi szinten, vagy osztálykeretben.

Fontos, hogy a gyermekek számára ne csak „hivatalos ünnep” legyen, hanem értelmileg és érzelmileg is készítsük fel őket a közös eseményre.

Az Október 6. jeles napunkra ez különösen igaz, ezért ezt az ünnepet választottuk ki feldolgozásra.

Célunk, hogy a gyermekek megismerjék a „13 kimondhatatlan nevű tábornok” hazafias hőstettét.

A tantárgyi koncentráció lehetőségeivel élve, a vértanúk nevének gyakorlásánál nyomatékosan hívjuk fel a figyelmet a hagyomány szerinti helyesírás betartására.

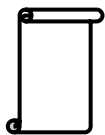
Ehhez segítenek többek között a legnagyobb videómegosztó csatornán található kicsit rendhagyóbb feldolgozások:

<https://www.youtube.com/watch?v=pDqJmngSfMc&t=629s> (rajzfilm)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZXTSw-em9Hw> (rockzenés megemlékezés képekkel)

Az emlékhelyek felkutatása, azok közös meglátogatása maradandó emléket nyújthat a gyermekeknek.

Amennyiben osztályunk tanulói is szerepelnek egy ünnepi műsorban, tartsuk szem előtt, hogy azok is kapjanak lehetőséget, akik félénkebbek, vagy akár rövid szövegeket is nehezebben tanulnak meg fejből. Olyan forgatókönyvet állítsunk össze, melyben nekik is tudunk valamilyen páros, csoportos, vagy megszólalás nélküli szerepet adni.

JELES NAPUNK: OKTÓBER 6.

A tizenhárom aradi vértanú az a tizenhárom **honvédtiszt** volt, aki az **1848–49-es szabadságharc csatáit vezette.**

1849. október 6-án végezték ki őket.

Nevük a kivégzés sorrendjében:

Lázár Vilmos,
Dessewffy Arisztid [ejtsd: dezsőfi],
Kiss Ernő,
Schweidel József [ejtsd: sveidl]
(golyó általi halál),

Poeltenberg Ernő [ejtsd: poltenberg],
Török Ignác,
Lahner György [ejtsd: laner],
Knezič Károly [ejtsd: knézics],
Nagysándor József,
Leiningen-Westerburg Károly [ejtsd: leiningen veszterburg],
Aulich Lajos [ejtsd: aulih],
Damjanich János [ejtsd: damjanics],
Vécsey Károly
(őket kötél általi halálra ítélték).

Szemtanúk elbeszélése szerint már pár órával a kivégzések után tömegesen mentek a helyszínre a gyászolók. Mindenki sírt es imádkozott.

Minden boltot és szórakozóhelyet bezártak.

Pesten, ugyanezen a napon végezték ki Batthyány Lajost [ejtsd: battyányi] is.

1.

Olvasd el az egyik tábornokról szóló rövid ismertetőt.

Aulich Lajos

Pozsonyban született, német polgári családban. Hősiesen harcolt Buda ostrománál. 1849. július 14-étől a magyar

kormány hadügyminisztere volt. Idézet egyik hadparancsából: *Győzelmeink elődiadalai [előkészítő győzelmei – a szerk.] a világszabadságnak.*

Az olvasottak alapján töltsd ki róla az alábbi adatlapot:

Név: _____

Születése: _____

Tisztsége: _____

Családja: _____

Nyelvismerete: _____

Csaták, amelyekben részt vett: _____

_____

Egyéb: _____

_____

2.

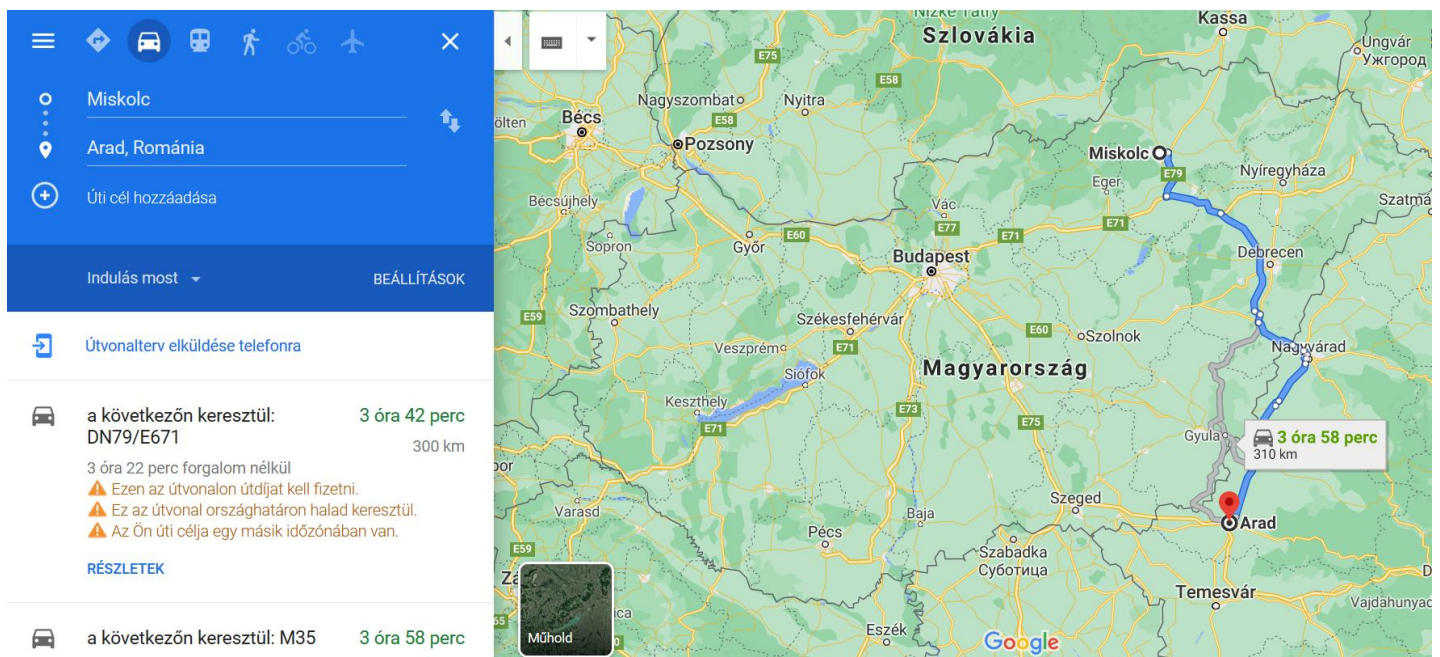
A kivégzés helyszíne Arad, ma már Románia területén van.
A 13 kivégzett tábornok emlékét egy obeliszk őrzi.

Nézz utána az interneten, mit jelent az obeliszk szó: _____

3.

Nézd meg az alábbi térképet, és az útvonaltervezőt!

Hogyan juthatsz el Miskolcra Aradra? Válaszolj az alábbi kérdésekre:

Közlekedési eszköz: _____

Az útvonal hossza: _____

Az utazással eltöltött idő: _____

Nézd meg az alábbi térképet, és az útvonaltervezőt!

The screenshot shows a travel planning application interface. On the left, a sidebar contains icons for different transport modes (car, train, bus, etc.). Below these, the start and end points are listed: 'Miskolc' and 'Arad, Románia'. A section titled 'Indulás most' (Depart now) shows a warning about COVID-19 and a link to send the route via phone. Below this, a list of train options is displayed, including departure times (19:07 - 4:32), duration (8 óra 25 perc), and train numbers (IC 519 AVAS, IC 652 PÁVA). The main part of the screen shows a map of Hungary with a blue line indicating the travel route from Miskolc to Arad, passing through Budapest and Győr.

Válaszolj az alábbi kérdésekre:

Közlekedési eszköz: _____

Az IC vonatok neve: _____

Az útvonal hossza: _____

Az utazással eltöltött idő: _____

4.

Felsorolunk néhány miskolci utcanevet.

Színezd ki azokat a kártyákat, amelyeken egy aradi vértanú tábornok neve áll!

Kiss Ernő

Adler Károly

Lévay József

Ady Endre

Aulich Lajos

Damjanich János

JELES NAPUNK: OKTÓBER 6.

Az 1848–49-es szabadságharc csatáit vezető tábornokokat 1849. október 6-án végezték ki. Őket hívjuk **a tizenhárom aradi vértanúnak**

Nevük a kivégzés sorrendjében:

Lázár Vilmos,
Dessewffy Arisztid [ejtsd: dezsőfi],
Kiss Ernő,
Schweidel József [ejtsd: sveidl]
Poeltenberg Ernő [ejtsd: poltenberg],
Török Ignác,
Lahner György [ejtsd: laner],
Knezič Károly [ejtsd: knézics],
Nagysándor József,
Leiningen-Westerburg Károly [ejtsd: leiningen veszterburg],
Aulich Lajos [ejtsd: aulih],
Damjanich János [ejtsd: damjanics],
Vécsey Károly

Pesten, ugyanezen a napon végezték ki **Batthyány Lajost** [ejtsd: battyányi] is.

1.

Olvasd el az egyik tábornokról szóló rövid ismertetőt.

Aulich Lajos

Pozsonyban született, német polgári családban. Hősiesen harcolt Buda ostrománál. 1849. július 14-étől a magyar kormány hadügyminisztere volt. Idézet egyik hadparancsából: *Győzelmeink elődiadalai [előkészítő győzelmei – a szerk.] a világszabadságnak.*

Az olvasottak alapján töltsd ki róla az alábbi adatlapot:

Név: _____

Születése: _____

Tisztsége: _____

Családja: _____

2.

A kivégzés helyszíne Arad, ma már Románia területén van.
A 13 kivégzett tábornok emlékét egy obeliszk (oszlop) őrzi.

3.

Nézd meg az alábbi térképet, és az útvonaltervezőt!

Miskolc

Arad, Románia

Úti cél hozzáadása

Indulás most

BEÁLLÍTÁSOK

Útvonalterv elküldése telefonra

a következőn keresztül: DN79/E671

3 óra 42 perc

300 km

3 óra 22 perc forgalom nélkül

⚠ Ezen az útvonalon útdíjat kell fizetni.

⚠ Ez az útvonal országhatáron halad keresztül.

⚠ Az Ön úti célja egy másik időzónában van.

RÉSZLETEK

a következőn keresztül: M35

3 óra 58 perc

Válaszolj az alábbi kérdésekre:

Közlekedési eszköz: autó

Az útvonal hossza: _____

Az utazással eltöltött idő: _____

Nézd meg az alábbi térképet, és az útvonaltervezőt!

The screenshot shows a route planning application interface. On the left, a sidebar contains a menu with icons for different transport modes (car, train, walking, etc.). Below the menu, the start and end points are listed: 'Miskolc' and 'Arad, Románia'. A button 'Indulás most' (Start now) is visible. Below this, a warning about COVID-19 is shown. Further down, there is a link 'Útvonalterv elküldése telefonra' (Send route plan to phone). The main part of the sidebar shows the route details: '19:07 – 4:32 (péntek)' (Friday, 19:07 – 4:32), '8 óra 25 perc' (8 hours 25 minutes), and 'IC 181 RÁKÓCZI'. The route is also labeled 'IC 519 AVAS / IC 652 PÁVA' and 'IR / NT'. A button 'RÉSZLETEK' (Details) is at the bottom. The main area of the application is a map showing the route from Miskolc to Arad, passing through Budapest. The route is highlighted in blue. The map shows various cities and roads in Hungary and Slovakia.

Válaszolj az alábbi kérdésekre:

Közlekedési eszköz: _____

Az IC vonatok neve: _____

Az útvonal hossza: _____

Az utazással eltöltött idő: _____

4.

Felsorolunk néhány miskolci utcanevet.

Színezd ki azokat a kártyákat, amelyeken egy aradi vértanú tábornok neve áll!

Kiss Ernő

Adler Károly

Lévay József

Ady Endre

Aulich Lajos

Damjanich János

JELES NAPUNK: OKTÓBER 6.

Az 1848–49-es szabadságharc csatáit vezető tábornokokat 1849. október 6-án végezték ki. Őket hívjuk **a tizenhárom aradi vértanúnak**

Nevük:

Aulich Lajos [ejtsd: aulih],
Damjanich János [ejtsd: damjanics],
Dessewffy Arisztid [ejtsd: dezsőfi],
Kiss Ernő,
Knezić Károly [ejtsd: knézics],
Lahner György [ejtsd: laner],
Lázár Vilmos,
Leiningen-Westerburg Károly [ejtsd: leiningen veszterburg],
Nagysándor József,
Poeltenberg Ernő [ejtsd: poltenberg],
Schweidel József [ejtsd: sveidl]
Török Ignác,
Vécsey Károly

Pesten, ugyanezen a napon végezték ki **Batthyány Lajost** [ejtsd: battyányi] is.

1.

Olvasd el az egyik tábornokról szóló rövid ismertetőt.

Aulich Lajos

Pozsonyban született, **német polgári** családban.

1849. júliustól a magyar kormány
hadügyminisztere volt.

Az olvasottak alapján töltsd ki róla az alábbi adatlapot:

Név: _____

Születése: _____

Tisztsége: _____

Családja: _____

2.

Nézd meg az alábbi két térképeket, és az útvonaltervezőket!

Miskolc

Arad, Románia

Úti cél hozzáadása

Indulás most

BEÁLLÍTÁSOK

Útvonalterv elküldése telefonra

a következőn keresztül: DN79/E671

3 óra 42 perc

300 km

3 óra 22 perc forgalom nélkül

⚠ Ezen az útvonalon útdíjat kell fizetni.

⚠ Ez az útvonal országhatáron halad keresztül.

⚠ Az Ön úti célja egy másik időzónában van.

RÉSZLETEK

a következőn keresztül: M35

3 óra 58 perc

Miskolc

Arad, Románia

Indulás most

BEÁLLÍTÁSOK

⚠ A tömegközlekedésre hatással lehet a COVID-19.

Útvonalterv elküldése telefonra

19:07 – 4:32 (péntek)

8 óra 25 perc

1V 2V

5009

IC 181 RÁKÓCZI

IC 519 AVAS

IC 652 PÁVA

IR

NT

19:09, innen: Városház tér

7 perc

RÉSZLETEK

A fontos adatokat táblázatban rögzítettük:

Képzeletben Aradra (Romániába) utazunk		
	<i>autóval</i>	<i>vonattal</i>
Utazással eltöltött idő:	3 óra 42 perc	8 óra 25 perc

Válaszolj az alábbi kérdésekre:

Hová utazunk? _____

Mennyi idő autóval? _____

Mennyi idő vonattal? _____

Melyik járművel érünk oda hamarabb: vonattal, vagy autóval?

_____

3.

A kivégzés helyszíne Arad, ma már Románia területén van.

A 13 kivégzett tábornok emlékét egy obeliszk (oszlop) őrzi.

4.

Tedd élethűbbé!

Színezd ki a huszár rajzát a leírás szerint!

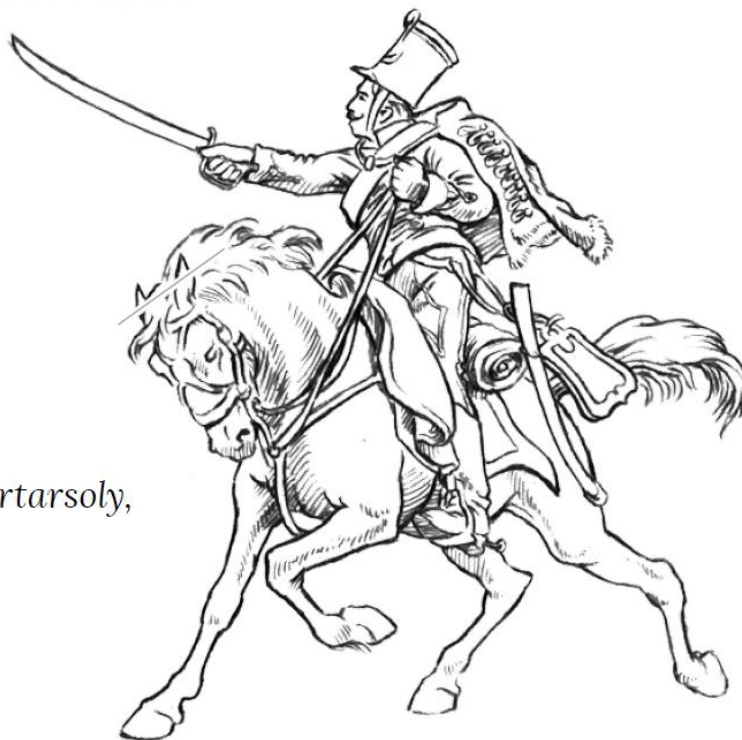
fekete csákó

szürke kard

kék dolmány

kék huszárnadrág

vörös zsinóron lóg a vörös bőrtarsoly,
arany paszomány keretezi

TÉMAKÖR: Növények, állatok, emberek

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Olvasástechnika fejlesztése
- Szövegértés fejlesztése
- Beszédfejlesztés
- Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése
- A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken
- Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő)
- Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről
- Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint
- Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép)
- Lényegkiemelés képessége
- Szövegben való tájékozódás fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel
- Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés
- Verbális memória fejlesztése
- Belső képalkotás
- Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával
- Tanulás tanulása

Fogalmak

ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Javaslatok a feldolgozáshoz

Olyan témakör feldolgozása következik, amely valószínűleg minden tanuló érdeklődésére számot tarthat, hisz az állatokról, növényekről, érdekességekről szóló témák közel állnak hozzájuk.

Az Érdekességek a nagyvilágból című tankönyvi fejezet sok rövid ismeretközlő szövegből áll, ezért feldolgozásuk nagyobb eséllyel adhat sikerélményt a gyengébb képességű tanulóink számára is.

A témakör minden leckéjénél alkalmazhatjuk a következő **szövegértést segítő technikákat**:

- mielőtt az olvasáshoz kezdenénk, pár összefoglaló mondattal mondjuk el előre, hogy miről fogunk olvasni
- a szöveget tagoljuk kisebb egységekre
- az egységek olvasása előtt mondjuk el, milyen kérdésekre kell majd válaszolni
- győzzük meg tanulóinkat, hogy ha szükséges nem „ciki” sorvezetőt használni az olvasáshoz
- az adott szövegegységekben aláhúzással, betűtípus változtatással előre kiemelhetjük a majdani választ, ahogy erre kiadványunkban számos példát láthatunk
- a szövegekből készítsünk rövid, egyszerűen megfogalmazott kivonatokat - kiadványunk egyik alapkoncepciója ezen alapszik
- az instrukciók is legyenek egyszerűen, és lépésenként külön-külön mondatokban megfogalmazva

- az instrukcióinkat próbáljuk a tanulóink számára minél motiválóbban megfogalmazni – például: „Keresd meg!” helyett „Nyomozz!”
- mutassunk a témához, ha csak lehet, minél több illusztráló képet
- adjunk minél változatosabb feladatokat: kösd össze; színezd az összetartozókat egyformára; keresd ki a betűhalmazból a választ; stb. ahogy mi is erre törekszünk ebben a kiadványban
- segít a válasz szövegben való megkereséséhez, ha a szöveg és a feladatsor külön lapon van kinyomtatva, így a tanuló mindkettőt egyszerre láthatja
- használjuk az internet adta lehetőségeket, ezzel is tanítjuk a diákjainkat a felelős internet használatra
- nagyon motiváló hatásúak a team-munkák, melyek szervezésénél a gyengébb tanulóinknak adjunk a szintjüknek megfelelő feladatot, ha csoport-tisztségeket osztunk ki, akkor is találunk nekik mindenképp megfelelőt, hogy fontosnak érezzék magukat

Ebben a témakörben a „Turizmus – Irány Magyarország” című részt dolgozzuk fel, mely során igyekeztünk megvalósítani a tantervi célokat.

A fentebb leírtak mellett ajánljuk az alábbi kisfilm osztályszintű megtekintését is:

Világörökség helyszínek – Hortobágy:

<https://www.youtube.com/watch?v=XFEsvVpTD3I>

(utolsó letöltés: 2020. szeptember 5.)

Turizmus – Irány Magyarország!

Kalandozzunk hazánk legnagyobb tájegységének, az Alföldnek egy tengersík vidékén, a Hortobágyon.

Nézd meg, ha van rá lehetőség!

<https://www.youtube.com/watch?v=XFEsvVpTD3I>

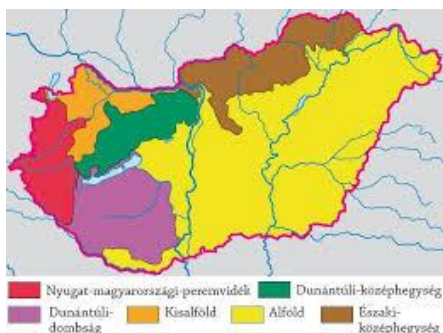
A Hortobágyról

A Hortobágyon alapították Magyarország első nemzeti parkját 1973-ban. Mára már a világörökség részeként tartják számon.

Ezen a hatalmas, tágas pusztaságon bőven jut hely a legeltetésre. Napjainkra is megmaradt az állattenyésztés, mint ősi foglalkozás, a régi formájában. Tartanak itt szürke marhát, racka juhot, de a lótenyésztés is jellemző. A pásztorvilág életét egy eredetileg szekérállásként működő épület, a Pásztorvilág mutatja be. A pusztaságot a Hortobágy folyó szeli ketté. A tájegység központjaként Hortobágy települést szokták emlegetni.

1.

Nézd meg a térképen, hol található az Alföld (citromsárga terület), és azon belül hol van a Hortobágy (piros terület)

Mi a neve a pusztaságot átszelő folyónak, és a központi településének?

2.

Nézz utána a szavak jelentésének, és kösd a szót a jelentéséhez!

nemzeti park

a régebbi korokból örökölt értékekre
(alkotásokra, területekre)
vigyázó szervezet

szekérállás

szekerek, kocsik beállítására,
tárolására használt fedett épület;
kocsisín

világörökség

érinthetetlen, megőrzendő,
védett terület

3.

Emberek, állatok, növények a Hortobágyon.

Kösd össze a szavakat a megfelelő képekkel!

darvak vonulása

Páztormúzeum

pásztor

szürkemarha

gémes kút

sziki őszirózsa

A Kilenclyukú híd

A Hortobágy jelképeként ismert Kilenclyukú híd a Hortobágy folyó felett ível át. Elődje egy fahíd volt, amelyet még **1697-ben** építettek. A rajta rendszeresen áthaladó gulyák és ménesek azonban súlyos terhet jelentettek, s a fahíd szerkezetét egy idő után megrongálták. Így elengedhetetlenné vált a híd lebontása. Az új, boltozatos szerkezetű kőhíd Povolny Ferenc tervei alapján épült. Több terv közül választották ki, tekintettel voltak a híd egykori legfőbb feladatára is. A két parton kiszélesedő feljáró a pásztorok munkáját segítette. **A széles feljárókra könnyebb volt felhajtani a jószágokat**, mint a korábban ott álló fahíd keskenyebb bejárataira.

A híd **1827 és 1833 között** épült, teljes hosszúsága 167,3 méter.

RÉGEN

MOST

4.

Keresd ki a szövegből!

Mikor épült az eredeti fahíd? _____

Mikor épült helyette a kőhíd? _____

A kiszélesedő feljáró hogyan segítette a pásztorok munkáját? _____

_____

5.

Nyomozz!

Keresd meg az interneten, ki festette az alábbi festményt, és mikor?

A festő neve: _____

Mikor készült a kép? _____

A festmény címe: _____

Turizmus – Irány Magyarország!

Kalandozzunk hazánk legnagyobb tájegységének, az Alföldnek egy tengersík vidékén, a Hortobágyon.

Nézd meg, ha van rá lehetőség!

<https://www.youtube.com/watch?v=XFEsvVpTD3I>

A Hortobágyról

A Hortobágyon alapították Magyarország első nemzeti parkját 1973-ban.

Mára már a világörökség része.

Ezen a hatalmas, tágas pusztaságon napjainkra is megmaradt az állattenyésztés, mint ősi foglalkozás a régi formájában. Tartanak itt szürke marhát, racka juhot, de a lótenyésztés is jellemző.

A pásztorvilág életét a Pásztormúzeum mutatja be.

A pusztaságot a **Hortobágy folyó** szeli ketté.

A tájegység központja a **Hortobágy település**.

1.

Nézd meg a térképen, hol található a Hortobágy (piros terület)

Mi a neve a pusztaságot átszelő folyónak, és a központi településének?

2.

Nézz utána a szavak jelentésének, és kösd a szót a jelentéséhez!

nemzeti park

a régebbi korokból örökölt értékekre
(alkotásokra, területekre)
vigyázó szervezet

szekérállás

szekerek, kocsik beállítására,
tárolására használt fedett épület;
kocsisín

világörökség

érinthetetlen, megőrzendő,
védett terület

3.

Emberek, állatok, növények a Hortobágyon.

Kösd össze a szavakat a megfelelő képekkel!

darvak vonulása

Páztormúzeum

pásztor

szürkemarha

gémes kút

sziki őszirózsa

A Kilenclyukú híd

A Hortobágy jelképeként ismert Kilenclyukú híd a Hortobágy folyó felett ível át. Elődje egy fahíd volt, amelyet még **1697-ben** építettek.

A rajta rendszeresen áthaladó gulyák (szarvasmarhák) és ménesek (lovak) azonban súlyos terhet jelentettek, s a fahíd szerkezetét megrongálták.

Ezért a hidat le kellett bontani. Az új, boltozatos szerkezetű kőhíd **Povolny Ferenc** tervei alapján épült. Úgy tervezte, hogy a széles feljárókra könnyebb legyen felhajtani a jószágokat, mint a régi fahíd keskeny bejárataira.

A kőhíd **1827 és 1833 között** épült, teljes hosszúsága 167,3 méter.

RÉGEN

MOST

4.

Keresd ki a szövegből!

Mikor épült az eredeti fahíd? _____

Mikor épült helyette a kőhíd? _____

Ki tervezte az új kőhidat? _____

5.

Nyomozz!

Nézd meg ezt a festményt a kilenclyukú hídról.

Az alábbi táblázatból ki tudod olvasni a festő nevét, és azt, hogy mikor festette. Írd le!

A festő neve: _____

_____

A kép elkészülésének éve: _____

Cs	o	n	t	v	á	r	y
K	o	sz	t	k	a		
T	i	v	a	d	a	r	
1903							

Turizmus – Irány Magyarország!

Kalandozzunk a Hortobágyon.

Nézd meg, ha van rá lehetőséged!

<https://www.youtube.com/watch?v=XFEsvVpTD3I>

A Hortobágyról

A Hortobágy Magyarország első nemzeti parkja.

Mára már a világörökség része.

Ezen a hatalmas, pusztaságon tartanak szürke marhát, racka juhot, de a lótenyésztés is jellemző.

A pásztorvilág életét a Pásztormúzeum mutatja be.

A pusztaságon a **Hortobágy folyó** folyik át.

A tájegység központja a **Hortobágy település**.

1.

Nézd meg a térképen, hol található a Hortobágy (piros terület)

Mi a neve a tájegység központjának?

(a szöveg utolsó mondatában találod meg)

Mi a neve a tájegység folyójának?

(a szöveg utolsó előtti mondatában találod meg)

2.

A szöveg alapján alkoss mondatokat. Színezd egyformára őket!

A Hortobágy Magyarország

A pásztorvilág életét

Hortobágy település.

első nemzeti parkja.

a Pásztormúzeum
mutatja be.

A tájegység központja

3.

Emberek, állatok, növények a Hortobágyon.
Kösd össze a szavakat a megfelelő képekkel!

Pásztormúzeum

szürkemarkarha

pásztor

sziki őszirózsa

gémes kút

A Kilenclyukú híd

A Kilenclyukú híd a Hortobágy folyó felett ível át.

Elődje egy fahíd volt, amit **1697-ben** építettek.

A rajta sokszor áthaladó gulyák (szarvasmarhák) és ménesek (lovak) súlyos terhet jelentettek, ezért a fahíd tönkrement.

Ezért újat és erősebbet kellett építeni.

A kőhíd **1827 és 1833 között** épült.

RÉGEN

MOST

4.

Keresd ki a szövegből!

Mikor épült az eredeti fahíd? _____

Mikor épült helyette a kőhíd? _____

5.

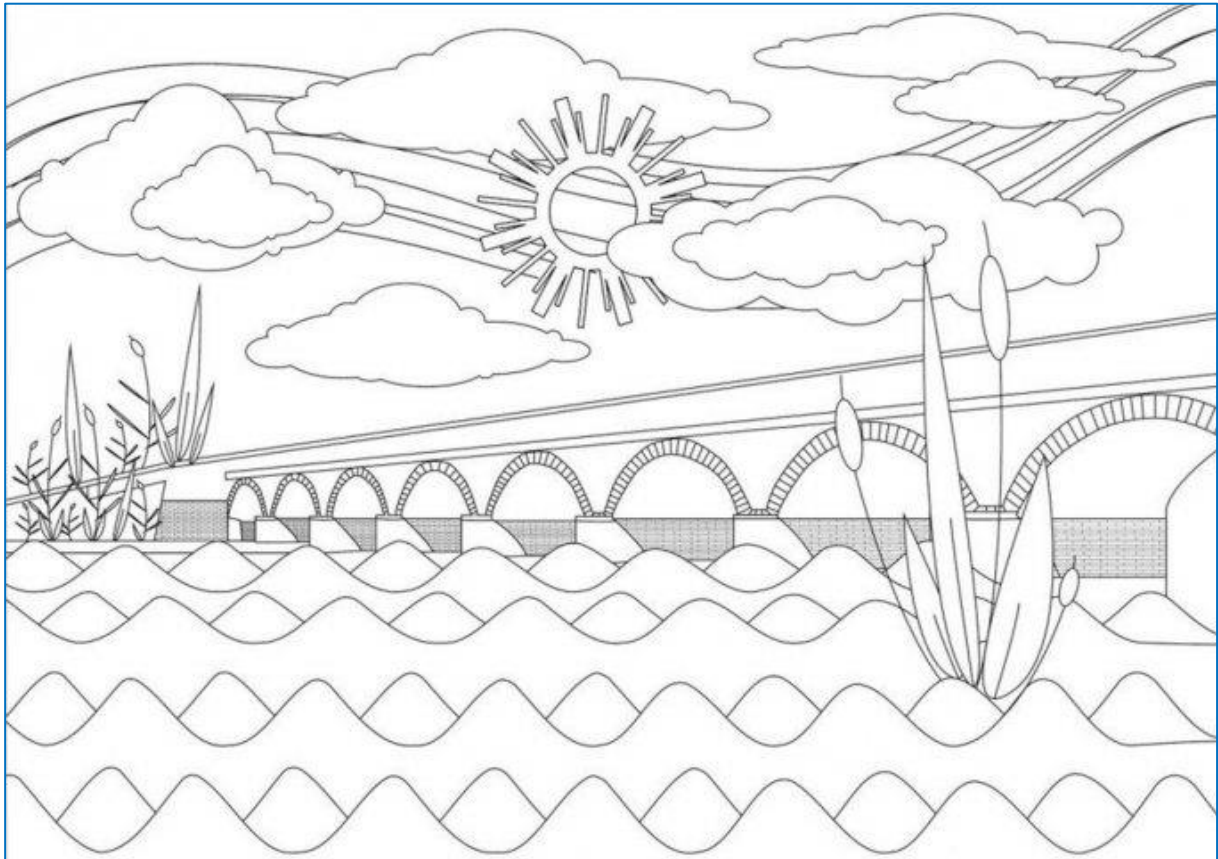
Másold le a képek címét!

Színezd ki a képeket!

A Kilenclyukú híd

Pásztor

LINKGYŰJTEMÉNY – GYAKOROLJ JÁTSZVA

Mondák, regék, legendák - összefoglalás

<https://wordwall.net/hu/resource/2012987/olvas%C3%A1s/mond%C3%A1k-reg%C3%A9k-legend%C3%A1k-%C3%B6sszefoglal%C3%A1s>

József Attila: Mama

<https://wordwall.net/hu/resource/2544904/olvas%C3%A1s/mama>

Himnusz, Szózat

<https://wordwall.net/hu/resource/2619615/olvas%C3%A1s/himnusz-sz%C3%B3zat>

Népmese, műmese

<https://wordwall.net/hu/resource/2449494/olvas%C3%A1s/n%C3%A9pmese-m%C5%B1mese>

Keménykalap és krumpliorr

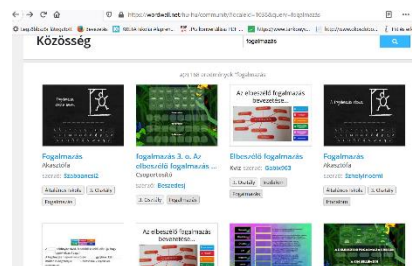
<https://wordwall.net/hu/resource/2835011/kem%C3%A9nykalap-%C3%A9s-krumpliorr-4-oszt%C3%A1ly>

További játékokat találsz itt: wordwall.net – olvasás

<https://wordwall.net/hu/community?localeId=1038&query=4.%20oszt%C3%A1ly%20olvas%C3%A1s>

OKOSDOBOZ – 4. osztály

<http://www.okosdoboz.hu/gyakorlas/4-osztaly/magyarirodalom/osszes-temakor>

FELHASZNÁLT IRODALOM

---

¹ Csákvári Judit és Süvegesné Rudán Margit (2007): Útmutató a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek, tanulók együttneveléséhez. sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest.

² Kőpatakiné Mészáros Márta (2011): A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált/inklúzív nevelése. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar. Online tananyag. Forrás: <http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/sni/index.html> (Megtekintés dátuma: 2018. 12. 17.)

³ Csányi Yvonne (2000): A speciális szükségletű gyermekek és fiatalok integrált nevelése-oktatása. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 377-408.

⁴ Papp Gabriella (2006): A differenciálás megközelítésének néhány szempontja. Fejlesztő pedagógia, 17. 6. sz. 12-16.

⁵ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

⁶ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

⁷ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

⁸ Diane Heacox (2006): Differenciálás a tanításban, tanulásban. Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest.

⁹ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

---

¹⁰ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹¹ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹² Kereszty Zsuzsa és Lányi Marietta (2017): Könyv a differenciálásról. Műszaki Könyvkiadó, Piliscsév.

¹³ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹⁴ Kereszty Zsuzsa és Lányi Marietta (2017): Könyv a differenciálásról. Műszaki Könyvkiadó, Piliscsév.

¹⁵ Diane Heacox (2006): Differenciálás a tanításban, tanulásban. Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest.

¹⁶ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹⁷ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹⁸ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

¹⁹ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

²⁰ Gaál Éva (2000): A tanulásban akadályozott gyermekek az óvodában és az iskolában. In: Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest. 429-459.

²¹ Diane Heacox (2006): Differenciálás a tanításban, tanulásban. Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest.

---

²² Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára; Oktatási Hivatal, 2020. (Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. július 10.
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf)

²³ https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

²⁴ Olvasókönyv 4. osztályosnak I-II. kötet; Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet; 2018

(Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 28.

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020401_1_teljes.pdf

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020402_1_teljes.pdf

Szövegértés munkafüzet 4. évfolyam I-II. kötet; Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet; 2018

(Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 28.

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020403_1_teljes.pdf

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020404_1_teljes.pdf

²⁵ Fekete-Darmos Ivett, Radics Márta: Módszertani segédanyag diszlexiás gyermekek iskolai megsegítéséhez; Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, Szeged, 2018.

(Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 26.

<http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/01/Modszertani-segedanyag-diszlexias-gyermekek-iskolai-megsegitesehhez.pdf>)

Képek forrása

Olvasókönyv 4. osztályosnak I-II. kötet; Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet; 2018

(Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 28.

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020401_1_teljes.pdf

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020402_1_teljes.pdf

Szövegértés munkafüzet 4. évfolyam I-II. kötet; Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet; 2018

(Forrás: internet; utolsó letöltés: 2020. 08. 28.

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020403_1_teljes.pdf

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-501020404_1_teljes.pdf

Internet – letöltések ideje: 2020. szeptember 6. – 2020. október 29.